

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

**PODPORA SYSTÉMOVÝCH ZMĚN V OBLASTI
SLUŽEB PÉČE O OHROŽENÉ DĚTI, MLADÉ LIDI A
RODINY V ČESKÉ REPUBLICE
TECHNICKÁ PŘÍLOHA ZÁVĚREČNÉ
EVALUAČNÍ ZPRÁVY**

PODPORA SYSTÉMOVÝCH ZMĚN V OBLASTI SLUŽEB PÉČE O OHROŽENÉ DĚTI, MLADÉ LIDI A RODINY V ČESKÉ REPUBLICE

TECHNICKÁ PŘÍLOHA ZÁVĚREČNÉ EVALUAČNÍ ZPRÁVY

KVĚTEN 2022

Dokument vznikl v rámci projektu Podpora systémových změn v oblasti služeb péče o ohrožené děti, mladé lidi a rodiny v České republice, reg. č. projektu CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0009381. Tento projekt je financován z Operačního programu Zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR.

OBJEDNAVATEL:

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Odbor řízení projektů

Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

ZPRACOVATEL:

INESAN (Institut evaluací a sociálních analýz)

Sokolovská 351/25, 186 00 Praha 8

Tel: +420 220 190 597

E-mail: info@inesan.eu

Web: www.inesan.eu

OBSAH

1.	ÚVOD.....	2
2.	METODOLOGIE.....	3
2.1	Rámec evaluace	3
2.2	Metody a techniky evaluace	4
2.2.1	Desk research	4
2.2.2	Polostrukturované rozhovory.....	5
2.2.3	Fokusní skupiny	10
2.2.4	Dotazníkové šetření.....	13
2.3	Charakteristika respondentů	15
2.4	Omezení evaluace	16
2.5	Dodržování etických principů v průběhu evaluace	17
2.6	Členové evaluačního týmu.....	17
3.	VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	20
3.1	Hodnocení počtu poskytnutých konzultací pracovníky OSPOD.....	20
3.2	Sebehodnocení pracovníků OSPOD ve strukturovaném vyhodnocování a tvorbě IPOD.....	22
3.3	Změna praxe pracovníků OSPOD v tvorbě vyhodnocení a IPOD	26
3.4	Vnímání přínosu vyhodnocení a IPOD pracovníky OSPOD	35
4.	POUŽITÁ LITERATURA	41
5.	PŘÍLOHY.....	42
5.1	Scénář – Polostrukturovaný rozhovor s pracovníky OSPOD odpovědnými za revize	42
5.2	Scénář – Polostrukturovaný rozhovor s metodickými pracovníky KA 2	45
5.3	Scénář – Fokusní skupina s pracovníky OSPOD (mimo pracovníky odpovědné za revize)	49
5.4	Dotazník – Dotazníkové šetření s pracovníky OSPOD odpovědnými za revize (2. dotazník s odstupem několika měsíců – po proškolení a po metodické podpoře)	51
	O INSTITUTU	60

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Respondenti - polostrukturované rozhovory	6
Tabulka 2: Přehled realizovaných rozhovorů – metodičtí pracovníci MPSV	8
Tabulka 3: Přehled realizovaných rozhovorů – pracovníci OSPOD odpovědní za revize	8
Tabulka 4: Respondenti - fokusní skupiny.....	10
Tabulka 5: Přehled realizovaných fokusních skupin – pracovníci OSPOD neodpovědní za revize	11

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Chybějící či nevyhovující aspekty poskytnutých konzultací.....	24
Obrázek 2: V čem konkrétně Vám revize strukturovaných vyhodnocení a IPOD dopomohly k tomu, abyste začal/a více zapojovat dítě do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?	29
Obrázek 3: V čem přesně se promítlo zapojení dětí do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?	30
Obrázek 4: Z jakého důvodu nedošlo k častějšímu zapojování dětí do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?	30
Obrázek 5: V čem konkrétně Vám revize strukturovaných vyhodnocení a IPOD dopomohly k tomu, abyste začal/a více zapojovat rodiče do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?	31

Obrázek 6: V čem přesně se promítlo zapojení rodičů do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?	32
Obrázek 7: Z jakého důvodu nedošlo k častějšímu zapojování rodičů do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?	32
Obrázek 8: Souhrnné hodnocení nástrojů strukturované vyhodnocení a IPOD	40

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Jak dlouho působíte jako pracovník OSPOD?	15
Graf 2: Využití a hodnocení konzultací v oblasti strukturovaného vyhodnocování situace dítěte a rodiny	20
Graf 3: Využití a hodnocení konzultací v oblasti tvorby Individuálních plánů ochrany dítěte	20
Graf 4: V rámci kterých oblastí jste nejčastěji využíval/a možnosti konzultací s metodiky MPSV?	21
Graf 5: Sebehodnocení jistoty v jednotlivých oblastech realizace metody strukturovaného vyhodnocování a tvorby IPOD zaměřené na situaci dítěte umístěného v pobytové péči	22
Graf 6: Komparace hodnocení konzultací a jistoty v jednotlivých oblastech realizace metody strukturovaného vyhodnocování a tvorby IPOD	24
Graf 7: Mám dostatek profesních kompetencí a znalostí pro sladění IPOD a dalších plánů práce s dítětem	25
Graf 8: Jak výrazně bylo z Vašeho pohledu potřeba v rámci Vašeho OSPOD změnit dosavadní praxi v oblasti přístupu k tvorbě strukturovaného vyhodnocení zaměřené na situaci dítěte umístěného v pobytové péči, aby praxe naplnila přístup prezentovaný na školení a v rámci metodických revizí a konzultací?	26
Graf 9: Jak výrazně bylo z Vašeho pohledu potřeba v rámci Vašeho OSPOD změnit dosavadní praxi v oblasti přístupu k tvorbě IPOD zaměřené na situaci dítěte umístěného v pobytové péči, aby praxe naplnila přístup prezentovaný na školení a v rámci metodických revizí a konzultací?	27
Graf 10: Vedla revize strukturovaného vyhodnocení a tvorby IPOD u vybraných případů k prohloubení spolupráce s některými z aktérů?	27
Graf 11: Vnímáte po proběhlých revizích strukturovaných vyhodnocení a IPOD změnu v míře zapojování dětí do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?	28
Graf 12: Vnímáte po proběhlých revizích strukturovaných vyhodnocení a IPOD změnu v míře zapojování rodičů do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?	31
Graf 13: Vedla revize strukturovaného vyhodnocení a tvorby IPOD u vybraných případů k prohloubení spolupráce s pobytovými zařízeními a sdílení potřebných informací?	33
Graf 14: Je vedení Vašeho OSPOD nakloněné změnám v praxi tvorby strukturovaného vyhodnocení a IPOD, aby byl v souladu s přístupem prezentovaným na školeních a během revizí a konzultací?	35
Graf 15: Myslíte si, že cílený přístup ve tvorbě strukturovaného vyhodnocení a IPOD zaměřený na situaci dítěte umístěného v pobytové péči může přinést pozitivní efekt?	36
Graf 16: Vnímáte strukturované vyhodnocení a IPOD obecně jako vhodné nástroje pro práci s ohroženými dětmi a jejich rodinami?	38

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
HMP	Hlavní město Praha
IPOD	Individuální plán ochrany dítěte
JČK	Jihočeský kraj
JMK	Jihomoravský kraj
KA	Klíčová aktivita
KHK	Královéhradecký kraj
KVK	Karlovarský kraj
LBK	Liberecký kraj
M	Metodický pracovník
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MSK	Moravskoslezský kraj
OLK	Olomoucký kraj
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
PAK	Pardubický kraj
PLK	Plzeňský kraj
SČK	Středočeský kraj
SP	Sociální pracovník
SPOD	Sociálně-právní ochrana dětí
ÚLK	Ústecký kraj
VYS	Vysočina
ZLK	Zlínský kraj

1. ÚVOD

Toto je technická příloha závěrečné evaluační zprávy projektu **Podpora systémových změn v oblasti služeb péče o ohrožené děti, mladé lidi a rodiny v České republice** (reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0009381), jehož realizátorem je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (dále jen „MPSV“), ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvem zdravotnictví. Evaluace se zaměřila na KA 2 *Přehodnocení situace dětí v ústavní péči*, jejímž hlavním cílem je přímá metodická podpora pracovníků OSPOD při vyhodnocování a individuálním plánování situace ohrožených dětí.

Primárním cílem evaluace bylo získání zpětné vazby od pracovníků OSPOD k poskytování konzultací poskytovaných metodickými pracovníky realizačního týmu MPSV a k šíření principů vyhodnocování a tvorby IPOD. Evaluace se dále zaměřila na implementaci nově získaných znalostí, resp. na osvojení či rozvoji dovedností pracovníků OSPOD v oblasti tvorby vyhodnocení a IPOD.

Technická příloha obsahuje detailní popis metodologie. Nejprve je popsán obecný charakter evaluace, která byla rozdělena na procesní a dopadovou část. Následně jsou uvedeny **metody evaluace** a **průběh sběru dat** danými metodami. Jedná se o tyto metody:

- desk research,
- polostrukturované rozhovory,
- fokusní skupiny,
- dotazníkové šetření pomocí.

Dále byla popsána **charakteristika respondentů**, popsána **omezení evaluace** a také deklarováno **dodržování etických principů** v průběhu evaluace.

Technická příloha dále obsahuje následující **analýzy**:

- Vyhodnocení otázek dotazníkového šetření.

Technická příloha obsahuje tyto **přílohy**:

- Scénář – Polostrukturovaný rozhovor s pracovníky OSPOD odpovědnými za revize
- Scénář – Polostrukturovaný rozhovor s metodickými pracovníky KA
- Scénář – Fokusní skupina s pracovníky OSPOD neodpovědnými za revize
- Dotazník – Dotazníkové šetření s pracovníky OSPOD odpovědnými za revize (2. dotazník s odstupem několika měsíců – po proškolení a po metodické podpoře)

2. METODOLOGIE

2.1 RÁMEC EVALUACE

Celkový evaluační přístup zahrnoval procesní a dopadovou evaluaci.

PROCESNÍ EVALUACE

Účelem procesní evaluace bylo získání informací o průběhu projektu a zaměření na způsob realizace jednotlivých klíčových aktivit, na vybrané okolnosti implementace dílčích opatření a na hlavní problémy, které se v průběhu realizace projektu vyskytly. Obecným cílem takto koncipované evaluace procesu bylo zjištění, zda byl projekt realizován podle plánu, resp. vyhodnotit, zda projekt probíhal tak, jak bylo původně zamýšleno, a popsat změny, které se v průběhu procesu udály. Pomocí procesní evaluace bylo také možné identifikovat, do jaké míry byly konkrétní činnosti prováděné během realizace projektu funkční, resp. zdali a v jaké míře přispěly k celkovému výsledku posuzovaného projektu.

V tomto ohledu se pozornost zaměřila především na následující:

- zhodnocení komunikace aktérů v rámci konzultací;
- zhodnocení přenosu znalostí pracovníků OSPOD v rámci týmu;
- zhodnocení průběhu spolupráce metodickým pracovníkům KA 2 s odborníky;
- zhodnocení poskytování podpory projektového týmu metodickým pracovníkům KA 2.

DOPADOVÁ EVALUACE

Tato část evaluace se zaměřila zejména na posouzení toho, v jakém rozsahu byly dosaženy zamýšlené výsledky či dopady. Předmětem posouzení bylo, zda a v jaké míře byly dosaženy stanovené cíle projektových aktivit, a dále byly vyhodnoceny přínosy projektových aktivit pro jednotlivé cílové skupiny. Dopadová evaluace se zaměřila na tyto oblasti:

- přínos revizí pracovníkům OSPOD;
- přínos workshopů;
- změny v pracovních postupech pracovníků OSPOD;
- změny ve způsobu spolupráce pracovníků OSPOD s dalšími aktéry;
- dopad změn ve vyhodnocování a tvorbě IPOD na návrat dítěte do péče rodičů;
- přínosy pro chod pracoviště OSPOD;
- negativní dopady na chod pracoviště OSPOD;
- prohloubení spolupráce metodických pracovníků KA 2 s pracovníky OSPOD a pracovištěm OSPOD;
- přínos revizí pro definici podpůrné sítě služeb a snížení kapacit ústavní péče;
- přínos spolupráce metodických pracovníků KA 2 s odborníky.

Cílové skupiny, na něž se evaluace zaměřuje (tj. vybraní klíčoví aktéři projektu), jsou následující:

- (A) metodičtí pracovníci KA 2;
- (B) pracovníci OSPOD, kteří jsou odpovědní za revize;
- (C) pracovníci OSPOD, kteří nejsou odpovědní za revize.

2.2 METODY A TECHNIKY EVALUACE

Evaluace byla založena na relevantních empirických datech a splňovala tak apel vědy založené na důkazech (Hendl, Remr, 2017; Donaldson, Christie, Mark, 2009). Pro řešení evaluačních otázek a úkolů Objednavatel stanovil využití kvalitativního výzkumného designu, resp. kombinaci kvalitativních technik sběru dat.

K řešení byly využity následující metody sběru dat:

- desk research,
- polostrukturované rozhovory,
- fokusní skupiny,
- dotazníkové šetření.

Předmětem zakázky bylo vedle provedení sběru a analýzy kvalitativních dat také vyhodnocení kvantitativních dat, které dodal Objednavatel a které doplňují zjištění získaná kvalitativními metodami.

Zjištění prezentovaná v této zprávě proto vycházejí nejen z kvalitativní, ale také kvantitativní analýzy. Předností kombinace těchto dvou přístupů je lepší pochopení problematiky (Hendl, 2012).

2.2.1 DESK RESEARCH

POPIS TECHNIKY

Desk research neboli „výzkum od stolu“ znamená vyhledání, sesbírání, zpracování a vyhodnocení již existujících dat. Desk research je založen především na obsahové analýze relevantních dokumentů a na sekundární analýze dostupných dat. V rámci metody se pracuje s daty, která již byla dříve vytvořena a uspořádána za jiným účelem (Birn, 2008). Provedení desk research je nezbytné na počátku každého výzkumu, neboť umožňuje získání základních znalostí o zkoumané problematice a zpřesnění designu výzkumu. V kontextu realizované evaluace je důvodem pro využití této metody především potřeba získat kontextové informace (Babbie, 1995; Neuendorf, 2002).

Zásadní výhodou desk research je získání velkého množství informací ze stávajících informačních pramenů. Tato metoda umožňuje připravit vhodné a adekvátně zacílené nástroje sběru dat (v tomto případě scénáře kvalitativních rozhovorů a fokusních skupin), které zvyšují epistemologický potenciál prováděné evaluace (Pawson 1989; Kerlinger, Lee 2000). Desk research dále umožňuje eliminovat riziko sběru údajů, které jsou již dostupné. Díky tomu je možné věnovat větší úsilí na jejich ověření, doplnění a další elaboraci. Nevýhodou desk research je omezení dané rozsahem a dostupností stávajících pramenů.

PŘEDMĚT ŠETŘENÍ A ZDROJE DAT

Rešerše se zaměřila na následující témata:

- nastavení KA 2;
- změny v nastavení KA 2;
- realizace KA 2;
- výstupy KA 2;
- dopady KA 2.

Pro rešerši byly využity následující zdroje a dokumenty:

- projektová dokumentace (podklady dokumentující nastavení, cíle, zaměření a plán realizace projektové aktivity KA 2);
- zprávy o realizaci KA 2;
- relevantní odborná literatura;
- související výzkumné a analytické zprávy, resp. výsledky ze šetření.

SBĚR DAT

Pro účely tvorby scénářů pro polostrukturované rozhovory a fokusní skupiny byla v průběhu září až října 2021 provedena rešerše projektových dokumentů. Nejprve byly zajištěny od realizačního týmu jednotlivé dokumenty, následně byly stanoveny okruhy informací, které jsou relevantní k odpovězení evaluačních otázek pro vstupní evaluační zprávu (viz předmět šetření). Jednotlivé informace byly v uvedených dokumentech vyhledány a zaznamenány.

ZPRACOVÁNÍ DAT

Analýza spočívala v obsahové analýze zdrojů dat. Dokumenty byly sledovány z hlediska vnitřní konzistence, logiky a úplnosti, a to ve vztahu k účelu a adresátu poskytovaných informací. Zjištění byla využita pro nastavení dalších výzkumných šetření, a to pro scénáře polostrukturovaných rozhovorů (vedení týmu, krajští poradci, zástupci samospráv), dále pak pro vyhodnocení jednotlivých evaluačních otázek.

Rámcově se zpracování dat zaměřilo na kontextualizaci informací zajištěných z desk research a dále také prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů, fokusních skupin a analýzy kvantitativních dat.

2.2.2 POLOSTRUKTUROVANÉ ROZHOVORY

POPIS TECHNIKY

Polostrukturovaný rozhovor je kvalitativní metodou sběru dat spočívající ve vedení rozhovoru podle scénáře, který obsahuje předem připravené otázky či podněty k diskusi. Polostrukturované rozhovory jsou flexibilnější a volnější než strukturované, ale jsou organizovanější a systematictější než nestrukturované rozhovory

(Wildemuth, 2009). Při polostrukturovaných rozhovorech se používají otevřené a teoreticky odvozené otázky. Cílem rozhovoru je rekonstrukce předmětu výzkumu ze subjektivní perspektivy jednotlivých respondentů a získání souhrnu jejich zkušeností. Ačkoliv celkové zaměření jednotlivých rozhovorů sleduje cíl definovaný na začátku, jsou jednotlivým respondentům poskytnuty příležitosti ke sdílení svých zkušeností.

Výhoda této metody spočívá v její konverzační povaze, která tazateli umožňuje zohledňovat a vnímat individuální rozdíly a změny situace (Hendl, 2012). Metoda poskytuje vysokou flexibilitu během sběru dat, neboť znění otázek i jejich pořadí lze během interview přizpůsobovat konkrétním podmínkám. Lze také doplňovat dodatečné otázky, které se z hlediska zkoumaného jevu ukáží jako významné. Omezením této metody je, že informace takto získané jsou nepřímé a filtrované informantem. Je potřeba brát v úvahu, že informace jsou podávány ze subjektivní perspektivy a negativní roli mohou hrát nároky na paměť nebo aktuální nastavení a situace informanta. Ke zkreslení může dále vést také přítomnost výzkumníka (Hendl, 2012).

PŘEDMĚT ŠETŘENÍ A ZDROJE DAT

Polostrukturované rozhovory byly realizovány s respondenty, jejichž skladbu znázorňuje následující tabulka. Tabulka obsahuje také tematické zaměření rozhovorů.

Tabulka 1: Respondenti - polostrukturované rozhovory

Respondenti pro hloubkové polostrukturované rozhovory	Obsah dotazování	Počet rozhovorů
Metodičtí pracovníci KA 2	■ Zhodnocení průběhu poskytování konzultací ■ Zhodnocení pokroku pracovníků OSPOD při revizích ■ Zhodnocení přínosu revizí ■ Zhodnocení podpory ze strany projektového týmu ■ Zhodnocení průběhu spolupráce s odborníky	6
Pracovníci OSPOD odpovědní za revize v rámci svého pracoviště	■ Zhodnocení průběhu poskytování konzultací ■ Zhodnocení implementace nově získaných znalostí v praxi ■ Zhodnocení přenosu znalostí v rámci týmu ■ Celkové zhodnocení možných přínosů pro cílovou skupinu ohrožených dětí	15

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN)

Výběr vhodných respondentů pro polostrukturované rozhovory provedl Objednavatel, který následně Zpracovateli poskytl seznam kontaktů na metodické pracovníky KA 2 a pracovníky OSPOD odpovědné za

revize. Co se týče pracovníků OSPOD, kteří byli odpovědní za revize v rámci svého pracoviště, na základě předcházející dohody Objednavatel vybral pro rozhovory především ty pracovníky, kteří měli největší zkušenost s problematikou nastavování metody vyhodnocování a tvorby IPOD, a byli zároveň ochotni sdílet své zkušenosti, a to včetně těch problematických. Z této skupiny byl z každého kraje vybrán jeden respondent.

Pro realizaci rozhovorů byly vytvořeny dva scénáře, jeden pro dotazování metodických pracovníků, druhý pro dotazování pracovníků OSPOD odpovědných za revize. Nástroje prošly peer review v rámci realizačního týmu Zpracovatele i pracovního týmu Objednavatele. V průběhu dotazování byly některé otázky doplněny, přičemž se jednalo o rozvíjející otázky, které dále upřesňovaly již dané hlavní otázky. Scénáře jsou přílohou této technické přílohy závěrečné evaluační zprávy.

SBĚR DAT

Vybrané osoby byly nejprve telefonicky kontaktovány Zpracovatelem a požádány o rozhovor. Byl jim přitom vysvětlen účel rozhovoru a kontext evaluace. Pokud respondenti souhlasili s účastí na rozhovoru, byl s nimi domluven termín a místo rozhovoru, resp. forma, a to podle časových možností respondentů. Rozhovory byly realizovány primárně osobně, později byla v důsledku opětovného rozvoje pandemie COVID-19 zvolena online forma. Vzhledem k tomu, že část rozhovorů (celkem 5) bylo realizováno on-line, bylo realizováno celkem 15 rozhovorů. Z Moravskoslezského kraje proto pocházeli dva respondenti.

Primárně byly rozhovory realizovány osobně v místě působení respondentů (pracoviště MPSV nebo OSPOD). V případě formy online bylo využito technické platformy pro dálkovou komunikaci (Skype), která umožňuje realizaci videohovoru i pro neregistrované uživatele (připojení přes prohlížeč jako host) a nahrávání rozhovoru. Respondentům byl zaslán informační e-mail s odkazem na Skypový link schůzky, pomocí kterého se mohli ke schůzce připojit, a s dalšími informacemi týkajícími se realizace rozhovoru.

Rozhovory vedli členové evaluačního týmu. Na začátku rozhovoru byli respondenti uvítáni, byl jim představen tazatel a vysvětlen účel rozhovoru, resp. evaluace. Před provedením rozhovorů byl zajištěn informovaný souhlas respondentů s pořízením záznamu rozhovoru, v rámci kterého byli respondenti poučeni o způsobu nakládání s daty získanými z rozhovoru.

Celkem bylo realizováno 6 rozhovorů s metodickými pracovníky MPSV, jejich přehled je uveden v následující tabulce. Rozhovory byly realizovány v době od 11. 10. do 15. 10. 2021, před realizací rozhovorů s pracovníky OSPOD. Délka rozhovorů se pohybovala v rozmezí od 59 minut do 1 hodiny 40 minut.

Tabulka 2: Přehled realizovaných rozhovorů – metodičtí pracovníci MPSV

Kód	Role v projektu	Forma rozhovoru	Místo / Aplikace	Délka rozhovoru	Datum konání rozhovoru
M1	metodický pracovník MPSV	osobně	Praha MPSV	1 hod. 22 min.	11. 10. 2021
M2	metodický pracovník MPSV	osobně	Praha MPSV	1 hod. 34 min.	14. 10. 2021
M3	metodický pracovník MPSV	osobně	Praha MPSV	1 hod. 13 min.	14. 10. 2021
M4	metodický pracovník MPSV	osobně	Praha MPSV	1 hod. 40 min.	14. 10. 2021
M5	metodický pracovník MPSV	online	Skype	59 min.	15. 10. 2021
M6	metodický pracovník MPSV	osobně	Praha MPSV	1 hod. 29 min.	15. 11. 2021

Zdroj: INESAN

Následně bylo realizováno 15 rozhovorů s pracovníky OSPOD odpovědnými za revize, jejich přehled je uveden v následující tabulce. Rozhovory byly realizovány v době od 25. 10. do 20. 12. 2021. Původně byly plánovány na měsíce říjen až listopad, ale z důvodů nemoci a pracovní vytíženosti respondentů byly tři realizovány v prosinci. Délka rozhovorů se pohybovala v rozmezí od 28 minut do 1 hodiny 51 minut.

Tabulka 3: Přehled realizovaných rozhovorů – pracovníci OSPOD odpovědní za revize

Kód	Role v projektu	Kraj	Pozice v OSPOD	Délka praxe	Forma rozhovoru	Délka rozhovoru	Datum konání rozhovoru
SP1 - ÚLK	pracovník OSPOD odpovědný za revize	Ústecký kraj	sociální pracovník pro ústavní výchovy a cizí péče	6 let	osobně	1 hod. 29 min.	11. 11. 2021
SP2 - JMK	pracovník OSPOD odpovědný za revize	Jihomoravský kraj	sociální pracovnice	10 let	osobně	43 min.	18. 11. 2021
SP3 - OLK	pracovník OSPOD odpovědný za revize	Olomoucký kraj	kurátorka pro děti a mládež, sociální pracovnice pro náhradní rodinnou péči	2 roky	online	36 min.	26. 11. 2021
SP4 - PAK	pracovník OSPOD odpovědný za revize	Pardubický kraj	kurátorka pro děti a mládež	4 roky	online	1 hod.	30. 11. 2021
SP5 - KVK	pracovník OSPOD odpovědný za revize	Karlovarský kraj	sociální pracovnice pro náhradní rodinnou péči	5 let	osobně	50 min.	4. 11. 2021
SP6 - MSK	pracovník OSPOD odpovědný za revize	Moravskoslezský kraj	kurátorka pro děti a mládež	7 let	osobně	37 min.	11. 11. 2021
SP7 - LBK	pracovník OSPOD odpovědný za revize	Liberecký kraj	zástupkyně vedoucího, referent sociální ochrany dětí	20 let	osobně	1 hod. 2 min.	25. 10. 2021
SP8 - JČK	pracovník OSPOD	Jihočeský kraj	kurátorka pro děti a mládež	13 let	online	39 min.	20. 12. 2021

	odpovědný za revize						
SP9 - PLK	pracovník OSPOD odpovědný za revize	Plzeňský kraj	kurátorka pro děti a mládež	3 roky	osobně	1 hod. 51 min.	4. 11. 2021
SP10 - ZLK	pracovník OSPOD odpovědný za revize	Zlínský kraj	kurátor pro děti a mládež	13 let	online	55 min.	25. 11. 2021
SP11 - KHK	pracovník OSPOD odpovědný za revize	Královéhradecký kraj	kurátorka pro děti a mládež	2 roky	osobně	28 min.	11. 11. 2021
SP12 - ŠČK	pracovník OSPOD odpovědný za revize	Středočeský kraj	terénní sociální pracovnice	30 let	osobně	49 min.	5. 11. 2021
SP13 - HMP	pracovník OSPOD odpovědný za revize	Hlavní město Praha	vedoucí oddělení	25 let	osobně	45 min.	1. 12. 2021
SP14 - VYS	pracovník OSPOD odpovědný za revize	Kraj Vysočina	zástupkyně vedoucí, kurátorka pro děti a mládež	7 let	osobně	1 hod. 13 min.	8. 11. 2021
SP15- MSK	pracovník OSPOD odpovědný za revize	Moravskoslezský kraj	vedoucí oddělení	7 let	online	1 hod. 5 min.	6. 12. 2021

Zdroj: INESAN

ZPRACOVÁNÍ DAT

Získané záznamy byly nejprve připraveny pro analýzu dat. Především byly doslovně přepsány, anonymizovány a vyčištěny. Transkripty byly označeny a opatřeny identifikačními údaji o respondentovi a vedení rozhovoru. Uvedena byla role v projektu, délka praxe, datum a místo konání rozhovoru.

Přepisy byly zpracovány kvalitativními metodami analýzy dat, jako je kódování, kategorizace a identifikace klíčových vazeb, vztahů a zjištění pro zodpovězení evaluačních otázek. Následně byla provedena syntéza a interpretace zjištění. Data byla prezentována prostřednictvím souvislého textu, pomocí tabulek a schémat a doplněna zjištěními získanými z kvantitativní analýzy. Vybrané části rozhovorů byly použity v závěrečné evaluační zprávě ve formě citací. Citace rozhovorů jsou vždy v textu označeny kódem rozhovoru, pod kterým je rozhovor také uveden v souboru přepsaných rozhovorů.

Anonymizované přepisy jednotlivých rozhovorů jsou přiloženy formou elektronické přílohy závěrečné evaluační zprávy ve formátu DOC.

2.2.3 FOKUSNÍ SKUPINY

POPIS TECHNIKY

Fokusní skupina (*focus group*) je kvalitativní metoda výzkumu, kde je zdrojem dat skupinová interakce podporovaná aktivně zasahujícím moderátorem. Metoda je využitelná pro získání názorů, zkušeností a doporučení různých aktérů vztahujících se ke konkrétnímu problému či předmětu, s nímž mají diskutující zkušenost. Je vhodná v případech, kdy je nutné názory a potřeby respondentů nejen znát, ale také jim porozumět. Skupinová dynamika vytváří potenciál získat větší rozsah informací, jež jsou navíc prověřeny díky konfrontaci pohledů všech účastníků. Omezením této metody je nutnost zúžit pozornost na několik málo vybraných aspektů sledovaného jevu, se kterým musí být všichni dotazovaní obeznámeni.

PŘEDMĚT ŠETŘENÍ A ZDROJE DAT

Fokusní skupiny byly realizovány s pracovníky OSPOD, kteří nebyli odpovědní za revize v rámci svého pracoviště. Následující tabulka obsahuje také tematické zaměření fokusních skupin.

Tabulka 4: Respondenti - fokusní skupiny

Respondenti pro fokusní skupiny	Obsah dotazování	Počet fokusních skupin
6-8 Pracovníků OSPOD, kteří nejsou odpovědní za revize v rámci svého pracoviště	■ Zhodnocení šíření a osvojování si znalostí ■ Zhodnocení implementace v praxi ■ Zhodnocení workshopů	3

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN)

Výběr vhodných respondentů pro polostrukturované rozhovory provedl Objednavatel, který následně Zpracovateli poskytl seznam kontaktů na pracovníky OSPOD neodpovědné za revize strukturovaných vyhodnocení a IPOD.

Pro realizaci fokusních skupin byl vytvořen scénář. Nástroj prošel peer review v rámci realizačního týmu Zpracovatele i pracovního týmu Objednavatele. V průběhu fokusních skupin byly některé otázky doplněny, přičemž se jednalo o rozvíjející otázky, které dále upřesňovaly již dané hlavní otázky. Scénář fokusních skupin je přílohou této technické přílohy závěrečné evaluační zprávy.

SBĚR DAT

Vybrané osoby byly nejprve telefonicky kontaktovány Zpracovatelem a požádány o rozhovor. Byl jim přitom vysvětlen účel rozhovoru a kontext evaluace. Pokud respondenti souhlasili s účastí na fokusní skupině, byl s nimi domluven termín. Bylo přitom stanoveno několik termínů, aby bylo možné sladit časové možnosti pracovníků OSPOD.

Fokusní skupiny byly v důsledku pandemie COVID-19 realizovány online formou videokonference, proto nebylo třeba zajišťovat fyzické prostory pro jejich konání. Pro realizaci byla využita technická platforma pro dálkovou komunikaci (Skype), která umožňuje realizaci videokonference i pro neregistrované uživatele (připojení přes prohlížeč jako host) a nahrávání videokonference. Respondentům byl zaslán informační e-mail s odkazem na Skypový link schůzky, pomocí kterého se mohli ke schůzce připojit, a s dalšími informacemi týkající se realizace fokusní skupiny.

Skupiny moderovali členové evaluačního týmu. Před započítím skupiny bylo potřeba zajistit, aby byli připojeni všichni respondenti, přičemž bylo téměř vždy potřeba řešit technické potíže. Na začátku byli respondenti uvítáni, byl jim představen moderátor a vysvětlen účel fokusní skupiny, resp. evaluace. Byl také zajištěn informovaný souhlas respondentů s pořízením záznamu fokusní skupiny, v rámci kterého byli respondenti poučeni o způsobu nakládání s daty získanými z této skupiny.

Celkem byly realizovány 3 fokusní skupiny s pracovníky OSPOD neodpovědnými za revize. Jejich přehled je uveden v následující tabulce.

Tabulka 5: Přehled realizovaných fokusních skupin – pracovníci OSPOD neodpovědní za revize

FG	Datum konání	Délka	Kód resp.	Role v projektu	Pozice v OSPOD	Délka praxe	Kraj
1	19. 1. 2022	1 hod. 50 min.	FG1-R1	pracovník OSPOD neodpovědný za revize	kurátorka pro děti a mládež	15 let	Karlovarský kraj
			FG1-R2	pracovník OSPOD neodpovědný za revize	terénní sociální pracovnice	1,5 roku	Zlínský kraj
			FG1-R3	pracovník OSPOD neodpovědný za revize	vedoucí odboru sociálních věcí	22 let	Zlínský kraj
			FG1-R4	pracovník OSPOD neodpovědný za revize	kurátorka pro děti a mládež	10 let	Jihočeský kraj
			FG1-R5	pracovník OSPOD neodpovědný za revize	kurátor pro děti a mládež	4,5 roku	Jihočeský kraj
			FG1-R6	pracovník OSPOD neodpovědný za revize	kurátorka a kolizní pracovnice	5,5 roku	Jihočeský kraj
2	20. 1. 2022	1 hod. 40 min.	FG2-R1	pracovník OSPOD neodpovědný za revize	vedoucí oddělení	8 let	Olomoucký kraj
			FG2-R2	pracovník OSPOD neodpovědný za revize	vedoucí oddělení	25 let	Liberecký kraj
			FG2-R3	pracovník OSPOD neodpovědný za revize	vedoucí oddělení	21 let	Moravskoslezský kraj
			FG2-R4	pracovník OSPOD neodpovědný za revize	vedoucí oddělení	26 let	Ústecký kraj
			FG2-R5	pracovník OSPOD neodpovědný za revize	kurátorka pro děti a mládež	5 let	Liberecký kraj
			FG2-R6	pracovník OSPOD neodpovědný za revize	sociální pracovnice	4 roky	Moravskoslezský kraj
3	27. 1. 2022	1 hod. 35 min.	FG3-R1	pracovník OSPOD neodpovědný za revize	vedoucí metodička	20 let	Moravskoslezský kraj
			FG3-R2	pracovník OSPOD neodpovědný za revize	sociální pracovnice	5 let	Ústecký kraj
			FG3-R3	pracovník OSPOD neodpovědný za revize	vedoucí oddělení	6 let	Ústecký kraj
			FG3-R4	pracovník OSPOD neodpovědný za revize	vedoucí odboru sociálních věcí	25 let	Jihomoravský kraj
			FG3-R5	pracovník OSPOD neodpovědný za revize	kurátorka pro děti a mládež	4 roky	Plzeňský kraj
			FG3-R6	pracovník OSPOD neodpovědný za revize	sociální pracovnice	9 let	Královéhradecký kraj

Zdroj: INESAN

ZPRACOVÁNÍ DAT

Získané záznamy byly nejprve připraveny pro analýzu dat. Především byly doslovně přepsány, anonymizovány a vyčištěny. Transkripty byly označeny a opatřeny identifikačními údaji o respondentovi a vedení rozhovoru. Uvedena byla role v projektu, délka praxe, datum a místo konání rozhovoru.

Přepisy byly zpracovány kvalitativními metodami analýzy dat, jako je kódování, kategorizace a identifikace klíčových vazeb, vztahů a zjištění pro zodpovězení evaluačních otázek. Následně byla provedena syntéza a interpretace zjištění. Data byla prezentována prostřednictvím souvislého textu, pomocí tabulek a schémat a doplněna zjištěními získanými z kvantitativní analýzy. Vybrané části výpovědí byly použity v závěrečné

evaluační zprávě ve formě citací. Citace jsou v textu vždy označeny kódem respondenta, pod kterým je také uveden v přepisu.

Anonymizované přepisy jednotlivých rozhovorů jsou přiloženy formou elektronické přílohy závěrečné evaluační zprávy ve formátu DOC.

2.2.4 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

POPIS TECHNIKY

Dotazníkové šetření je kvantitativní, standardizovaná metoda sběru dat, při které se ke sběru dat využívá dotazníkový formulář. Ten obsahuje především uzavřené otázky, může však obsahovat také kvalitativní složku v podobě otevřených otázek. Výhodou kvantitativního dotazování je, že se lze dotázat velkého množství respondentů a se získanými daty lze kvantitativně nakládat, tj. souhrnně vyhodnocovat a zobecňovat závěry na populaci. Omezením metody je menší množství získaných informací a omezená možnost validovat relevantnost a pravdivost odpovědí. Další nevýhodou je riziko nepochopení dotazu bez možnosti klást upřesňující otázky a také nižší ochota respondentů věnovat otázkám pozornost. Stejně jako u rozhovorů mají výpovědi subjektivní charakter a jsou ovlivněny aktuální situací a nastavením respondenta. Oproti rozhovorům zde však nehrozí zkreslení poskytovaných informací respondenty vlivem tazatele.

PŘEDMĚT ŠETŘENÍ A ZDROJE DAT

K sekundární analýze dat byla využita data získaná dotazníkovým šetřením mezi pracovníky OSPOD odpovědnými za revize, a to s odstupem několika měsíců po jejich proškolení a metodické podpoře. Analýza se zaměřila na následující oblasti:

- **Zhodnocení poskytnutých konzultací:** zhodnocení toho, zda bylo pracovníkům OSPOD poskytnuto dostatečné množství konzultací v jednotlivých oblastech pro realizaci metod strukturovaného vyhodnocování a tvorby IPOD; v jakých oblastech bylo pracovníky OSPOD nejčastěji využíváno konzultací s metodiky KA 2 a následná sebereflexe pracovníků OSPOD, nakolik se cítí jistí v jednotlivých oblastech metody strukturovaného vyhodnocování a tvorby IPOD.
- **Změna přístupu oproti předchozí praxi:** zhodnocení změny v dosavadní praxi po proškolení a poskytnutých konzultacích.
- **Vnímání přínosnosti revizí a strukturovaného vyhodnocení:** zhodnocení toho, zda cílený přístup ve tvorbě strukturovaného vyhodnocení a IPOD může přinést pozitivní efekt na situaci dítěte umístěného v pobytové péči; nakolik jsou pracovníky OSPOD strukturované vyhodnocení a IPOD vnímány jakožto vhodné nástroje pro práci s ohroženými dětmi; prohloubení spolupráce s vybranými aktéry po revizích strukturovaného vyhodnocení a tvorby IPOD.

SBĚR DAT

Dotazníkové šetření bylo realizováno Objednavatelem. Zpracovateli byly pro účely zpracování kvantitativních dat poskytnuty následující informace:

- celkový počet respondentů, kteří byli požádáni o vyplnění dotazníku (= počet e-mailových adres, na které byl zaslán link);
- počet respondentů, kteří dotazník obdrželi;
- počet vyřazených dotazníků (číselná řada respondentů dodaných dat nebyla úplná, někteří respondenti byli ze šetření vyřazeni);
 - důvod pro vyřazení daných respondentů;
- způsob distribuce respondentů (papírově/ elektronicky, pokud elektronicky pomocí jakého nástroje);
- období sběru dat (rozeslání výzvy k vyplnění, ukončení sběru);
- počet opakovaných výzev (reminderů).

Pro realizaci šetření byl vytvořen dotazník. Použity byly uzavřené, ale také otevřené otázky, které umožnily získat kvalitativní data, která nejsou zkreslená výzkumným nástrojem nebo které neplynou z již dosaženého poznání. Po finalizaci byl dotazník převeden do elektronické podoby a respondentům distribuován pomocí e-mailu.

Sběr byl proveden v době od 3. 1. 2022 do 21. 1. 2022 prostřednictvím platformy pro realizaci elektronických šetření (Lime Survey). Distribuci zajistil Objednavatel, který provedl také výběr kontaktů na pracovníky OSPOD neodpovědné za revize. Tito aktéři byli vybráni členy realizačního týmu na základě záměrného nepravděpodobnostního výběru. Jedná se o výběr těch osob, které vykazovali v rámci spolupráce s projektem vyšší míru zapojení do aktivit a byli kompetentní odpovídat na otázky uvedené v dotazníku. Zúžení vzorku respondentů představuje omezení evaluace, která se zaměřuje pouze na aktivní členy zapojené do projektu a ponechává stranou aktéry, kteří nebyli z různých důvodů ochotni se zapojit do spolupráce v rámci projektu. Respondentům byla 17. 1. 2021 odeslána opakovaná výzva k vyplnění dotazníku.

ZPRACOVÁNÍ DAT

V lednu 2022 Zpracovatel obdržel dotazníkový formulář a datovou matici ve formátu XLS. Po získání dat od Objednavatele bylo provedeno několik kroků v rámci následného zpracování dat s cílem vytvořit datový soubor vhodný k provedení analýzy. Data byla nejprve zakódována. Takto upravená datová matice byla následně převedena z formátu XLS do formátu SAV, který je přístupný pro zpracování dat pomocí softwaru pro statistické zpracování dat SPSS.

Před analýzou samotných dat byla určena míra návratnosti. Jedná se o podíl respondentů, kteří se zúčastnili výzkumu, z celkového počtu oslovených respondentů. Vysoká návratnost je předpokladem pro zobecňování zjištění na celý zkoumaný vzorek. Podle Mareše (2006) je v případě, kdy se dotazujeme skupiny o počtu 31–

50 osob minimální akceptovatelná návratnost nejméně 66 % a optimální pak 75 % a více; v případě skupiny o počtu 100 a více osob pak tato míra činí 50 %, resp. 75 % a více.

Žádost o vyplnění dotazníku byla odeslána na celkem 125 kontaktů. Dotazník vyplnilo celkem 84 respondentů, ostatní oslovení dotazník buď nedokončili, nebo vůbec nezačali vyplňovat. Žádný dotazník nebyl vyřazen z dotazníků na základě jeho neúplnosti či chybného vyplnění. Zpracování dat a jejich analýza tak byla provedena na 84 případech.

Míra návratnosti (*response rate*) byla v rámci provedeného výzkumného šetření kalkulována dle následujícího vzorce:

$$RR = (n/F) * 100$$

ve kterém n znamená počet respondentů, kteří vyplnili dotazník, a F je celkový počet oslovených respondentů. **Míra návratnosti v tomto případě činila 67 %.**

Pro analýzu dat byla využita základní kvantitativní analýza, která byla provedena statistickými metodami pomocí softwaru pro statistické zpracování dat SPSS. Hlavním způsobem zpracování byla deskripce s cílem popsat, sumarizovat a přehledně uspořádat data z výběrového souboru. Prvky souboru byly tříděny do skupin podle předem určených znaků. Zvláště byla využita frekvenční analýza, kdy byla zjišťována jak absolutní, tak relativní četnost. Součet relativních četností (procent) a řádkových procent se může vzhledem k zaokrouhlování pohybovat od 99 do 101.

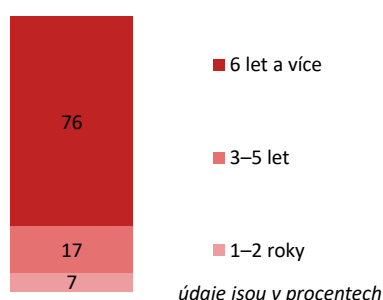
Zjištění z kvantitativní analýzy byla syntetizována se zjištěními z kvalitativní analýzy a využita při tvorbě závěrečné evaluační zprávy.

CHARAKTERISTIKA VZORKU

2.3 CHARAKTERISTIKA RESPONDENTŮ

Respondenty byli pracovníci OSPOD odpovědní za revize. Celkem 76 % respondentů dotazníkového šetření působilo jako pracovník OSPOD 6 a více let, 17 % 3 až 5 let a 7 % jeden až dva roky.

Graf 1: Jak dlouho působíte jako pracovník OSPOD?

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=84)

2.4 OMEZENÍ EVALUACE

Každá evaluace probíhá v konkrétních podmínkách, které vytváří určité limity. Při realizaci evaluace je potřeba respektovat obecně limity finančních a lidských zdrojů. V dalším ohledu jsou to zvláště limity vycházející z povahy zvolené metodologie a designu evaluace.

Rozhovory a fokusní skupiny probíhají v rámci určitého omezeného časového rámce. Realizace kvalitativních rozhovorů a fokusních skupin je náročná na čas, a proto je potřeba množství získávaných dat vhodně omezit (např. na konkrétní problém, na dobře vytyčenou skupinu osob). Někteří respondenti mohou navíc odpovídat rozvítě a zdlouhavě, přičemž může dojít k tomu, že zatímco některé otázky budou odpovězeny do hloubky, jiné zůstanou odpovězeny povrchně. Tyto skutečnosti mohou vést k získání nedostatečného množství dat.

Fokusní skupina je dále náročná na řízení diskuze tak, aby jednak byly zodpovězeny všechny potřebné otázky a zároveň, aby všichni respondenti odpovídali rovnoměrně a dostali prostor. V rámci evaluace je problém řešen především kvalitně naplánovanými projektovými činnostmi a svěřením realizace evaluace pracovníkům, kteří mají zkušenosti s vedením rozhovorů a fokusních skupin. Základem je dobře připravený scénář, který navíc obsahuje doslovné formulace otázek připravené Objednavatelem, které umožňují zajistit potřebné informace shodně u všech respondentů z dané skupiny.

Dalším omezením evaluace je validita dat získaná kvalitativními rozhovory a fokusními skupinami. V obou případech se jedná o získání informací, které jsou nepřímé a filtrované informantem. Je potřeba brát v úvahu, že se jedná o subjektivní hodnocení, které podléhá řadě vlivů a může se měnit nejen kvůli časovému odstupu (role paměti, změna perspektivy), ale může se také lišit v důsledku momentální nálady respondenta nebo jeho postoje k tazateli. Přítomnost výzkumníka při dotazování je spojena s problémem sociální desirability spočívající v tom, že respondenti mohou odpovídat tak, aby byli pozitivně vnímáni. Respondenti mohou např. vnímat evaluaci jako hodnocení jejich práce, v důsledku čehož mohou mít tendenci některé skutečnosti uvádět zkresleně, případně některé zcela vynechat. Rozhovory provádí tazatelé, kteří dokáží získat důvěru, a zároveň nenarušují osobní hranice dotazovaných. Otázky pokládají co možná nejvíce srozumitelně a dbají na to, aby respondent měl čas zformulovat vlastní odpověď a nepokládali sugestivní otázky. Respondentům je vysvětlen účel evaluace a zdůrazněn význam jejich zkušenosti, včetně té problémové, pro nastavení nového postupu tvorby IPOD na různých pracovištích OSPOD.

Výsledky získané kvalitativní metodologií mají kvalitativní charakter (identifikace tříd vlastností), nelze je zobecňovat na celou populaci dotazovaných osob a nemá zde také význam kvantifikace, která je závislá na konstrukci vzorku reprezentativním způsobem. Tento problém je řešen doplněním kvantitativní metodologie, která poskytne zjištění o rozšíření sledovaných jevů napříč sledovanou populací.

Omezením této evaluace (dopad na zjištění) může být předvýběr respondentů realizátory projektu. Jak při konstrukci vzorku pro kvalitativní, tak kvantitativní výzkum záleží na způsobu výběru respondentů z výběrové opory. Kvalitativní metodologie je velmi citlivá na možné vychýlení v důsledku složení vzorku. Jak v případě rozhovorů, tak i fokusních skupin je potřeba brát v úvahu skutečnost, že část pracovníků, kteří mohou mít jedinečnou zkušenost, nebude ochotna se zapojit do rozhovorů. To může mít vliv na finální podobu zjištění, mezi kterými mohou některá důležitá absentovat. V případě pracovníků OSPOD, kteří jsou odpovědní za revize v rámci svého pracoviště, budou na základě domluvy s Objednavatelem vybráni především ti pracovníci, kteří mají největší zkušenost s problematikou nastavování metody vyhodnocování a tvorby IPOD, a jsou zároveň ochotni sdílet tyto zkušenosti, a to včetně těch problematických.

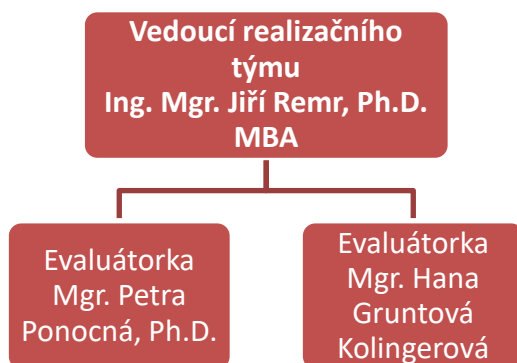
2.5 DODRŽOVÁNÍ ETICKÝCH PRINCIPŮ V PRŮBĚHU EVALUACE

Při realizaci zakázky bylo postupováno v souladu s Etickým kodexem evaluátora (www.czecheval.cz). INESAN se při své evaluační činnosti dále řídí Formálními standardy provádění evaluací (www.czecheval.cz) a z titulu členství v AAPOR (*American Association for Public Opinion Research*) také kodexem této asociace.

2.6 ČLENOVÉ EVALUAČNÍHO TÝMU

Pro tuto zakázku byl sestaven odborný tým, který se skládal ze tří členů, jejichž profily jsou uvedeny níže.

Schéma 1: Složení realizačního týmu

Členové řešitelského týmu mají velké zkušenosti se systematickou spoluprací na různých projektech. Za realizaci zakázky a její odbornou úroveň je odpovědný Jiří Remr.

Ing. Mgr. Jiří Remr, Ph.D. MBA

Sociolog – metodolog; specializuje se na provádění a koordinaci výzkumných a evaluačních šetření, je odborníkem na realizaci meta-evaluací a vývoj metodik včetně inovativních evaluačních a výzkumných postupů. Má dlouholetou zkušenost s vedením kvalitativních i kvantitativních šetření jak z pozice vedoucího týmu, tak také experta (člena týmu). Jiří Remr má mnohaleté (více než dvacetileté) zkušenosti s realizací výzkumných a evaluačních projektů řízených či koordinovaných veřejnou správou. V rámci více než 900

výzkumných a evaluačních šetření, které vedl nebo na kterých aktivně participoval, opakovaně aplikoval participativní přístupy a metody zapojování veřejnosti.

Jiří Remr absolvoval postgraduální studium na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze. Zpracováním evaluací se zabývá již od roku 1992. Je členem České evaluační společnosti, z.s. a členem dalších profesních organizací (mj. Americké evaluační asociace a Evropské evaluační společnosti). V současné době je ředitelem INESANu; působí rovněž jako odborný asistent na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze. V neposlední řadě vykonává hodnotitelskou činnost jako externí evaluátor.

Role v řešitelském týmu: Vedoucí realizačního týmu, evaluátor

- celková koordinace a řízení projektu a výzkumného týmu,
- zajišťování projektového managementu,
- design evaluace a kvalitativního výzkumu,
- odpovědnost za celkové plnění úkolů a činností jednotlivých členů týmu,
- dohled nad kvalitou a odbornou úrovní výstupů,
- formulace závěrečných doporučení.

Mgr. Petra Ponocná, Ph.D.

Petra Ponocná je sociální antropoložka a evaluátorka. Má několikaleté zkušenosti zejména s kvalitativními výzkumnými přístupy a metodami (etnografický výzkum, případové studie, kvalitativní rozhovory, kvalitativní obsahová analýza). V oblasti evaluací se věnuje evaluacím intervenčních a jiných programů realizovaných institucemi z veřejné sféry i organizacemi ze soukromého sektoru.

Role v řešitelském týmu: Evaluátorka

- participace na přípravě vstupní zprávy,
- participace na návrhu designu evaluace a kvalitativního výzkumu,
- testování výzkumného instrumentu (scénáře rozhovorů a fokusních skupin),
- vedení a analýza kvalitativních rozhovorů,
- vedení a analýza fokusních skupin,
- analýza a interpretace kvalitativních dat,
- participace na přípravě závěrečné zprávy,
- participace na formulaci závěrů a doporučení.

Mgr. Hana Gruntová Kolingerová

Hana Gruntová Kolingerová je socioložka a evaluátorka. Má zkušenosti jak s kvantitativní (analýza statistických dat), tak s kvalitativní metodologií (realizace kvalitativních rozhovorů, biografický výzkum, diskurzivní analýza). Jako evaluátorka vykonávala svoji činnost v rámci evaluací intervenčních a jiných

programů, a to jak realizovaných institucemi z veřejné sféry (MPSV ČR, TAČR), tak pro organizace ze soukromého sektoru.

Role v řešitelském týmu: Evaluátorka

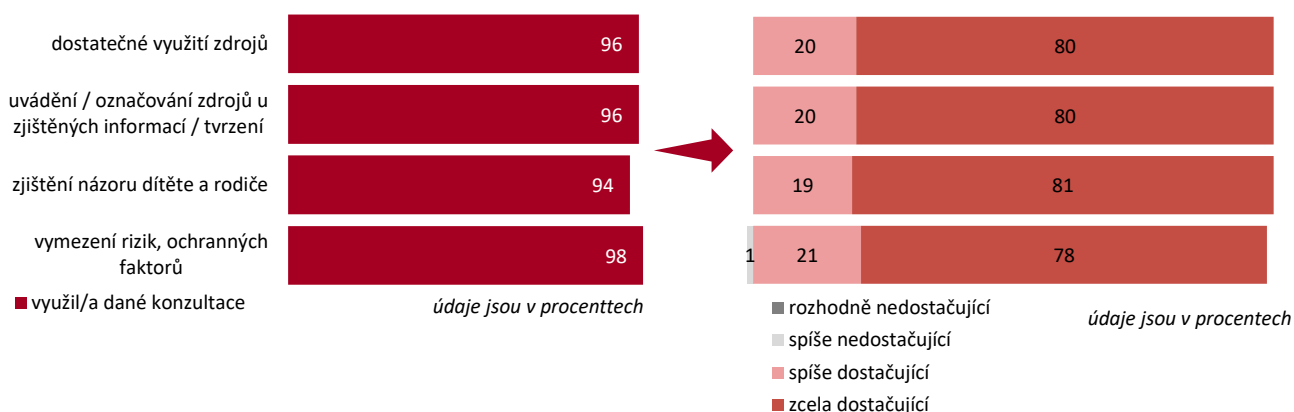
- příprava vstupní zprávy,
- návrh designu evaluace a kvalitativního výzkumu,
- návrh výzkumného instrumentu (scénáře rozhovorů a fokusních skupin),
- vedení a analýza kvalitativních rozhovorů,
- vedení a analýza fokusních skupin,
- analýza a interpretace kvalitativních dat,
- syntéza kvalitativních a kvantitativních dat,
- příprava závěrečné zprávy,
- identifikace hlavních zjištění,
- formulace závěrů a doporučení.

3. VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

3.1 HODNOCENÍ POČTU POSKYTNUTÝCH KONZULTACÍ PRACOVNÍKY OSPOD

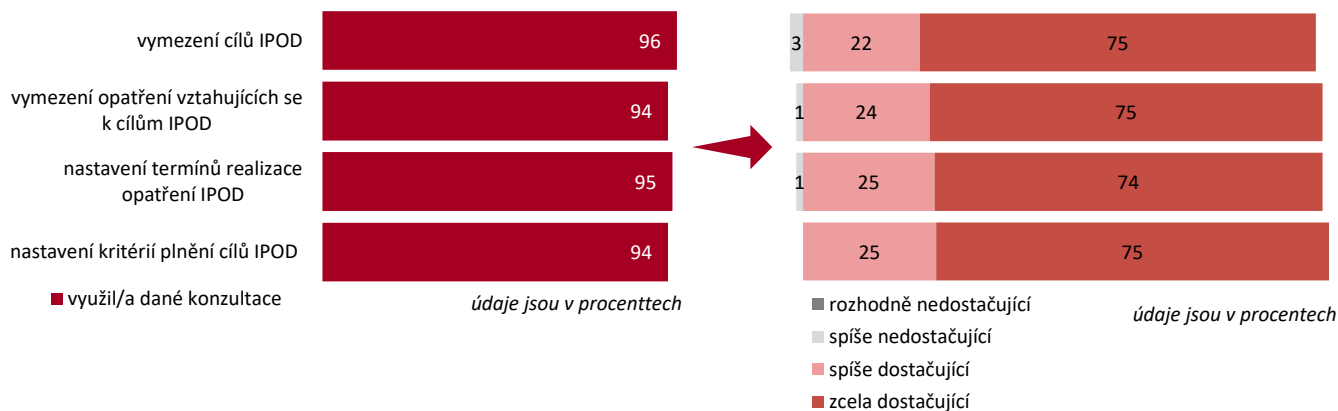
Pracovníci OSPOD dotazovaní v dotazníkovém šetření vnímali počet konzultací ve všech sledovaných oblastech jako dostačující, naprostá většina dokonce jako zcela dostačující.

Graf 2: Využití a hodnocení konzultací v oblasti strukturovaného vyhodnocování situace dítěte a rodiny

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=84, n=81/81/79/82)

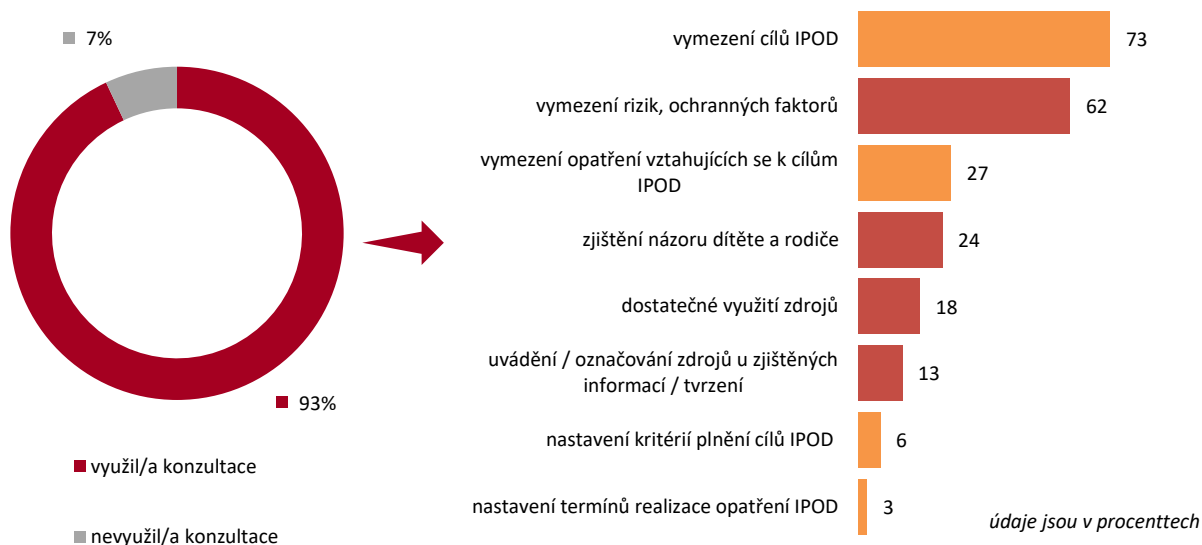
Graf 3: Využití a hodnocení konzultací v oblasti tvorby Individuálních plánů ochrany dítěte

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=84, n=81/79/80/79)

Celkem 93 % pracovníků OSPOD využilo možnosti konzultací s metodiky MPSV. Pracovníci OSPOD ve velké míře konzultovali s metodikou vymezení cílů IPOD (73 %) a vymezení rizik a ochranných faktorů (62 %). Okolo čtvrtiny pracovníků OSPOD konzultovalo vymezení opatření vztahujících se k cílům a zjištění názoru dítěte a rodiče. V menší míře pracovníci OSPOD konzultovali dostatečné využití zdrojů (18 %) a uvádění / označování zdrojů u zjištěných informací / tvrzení (13 %), nejméně často na nastavení kritérií plnění cílů IPOD (6 %) a nastavení termínů realizace opatření IPOD (3 %).

Graf 4: V rámci kterých oblastí jste nejčastěji využíval/a možnosti konzultací s metodikou MPSV?

KOMENTÁŘE

- < Nové formuláře vyhodnocení situace dítěte začínáme plně do praxe zavádět v letošním roce, chystáme se opět navázat spoluprací s metodikou a vyhodnocení (především potřeb a ochranných a rizikových faktorů) máme zájem dále konzultovat.
- < Jako pracovník, který s dítětem a jeho rodinou úzce spolupracuje, jsem s problematikou dopodrobna seznámena. Je ale těžké všechny skutečnosti, které jsou mi známy, zapsat do vyhodnocení. Často opominu zapsat to, co je pro mě samozřejmé. S dítětem při návštěvě dětského domova vždy mluvím, ale jeho názory jsem dříve rovněž do vyhodnocení nezapisovala. Vymezení rizik a ochranných faktorů jsem nevnímala jako stěžejní. Při revizích vyhodnocení jsem se naučila, že i sebemenší informace o dítěti může být důležitá. Přestože ji já vím, pokud není napsaná ve vyhodnocení, je pro ostatní neznámá. Je pro mě stále složité podchytit ve vyhodnocení všechny podstatné okolnosti.
- < Vybrala jsem tři nejčastěji konzultované oblasti, avšak s paní metodičkou jsme konzultovaly u jednotlivých případů téměř všechny oblasti, vždy jsme se zabývaly celou problematikou strukturovaného vyhodnocení situace dítěte a rodiny a celou problematikou IPODu.
- < Poskytnutá zpětná vazba ze strany metodiček v daných oblastech byla pro nás velmi podnětná, a to jak v písemné podobě, tak i při společných telefonátech. Oceňujeme vstřícný přístup metodiček při zodpovídání našich dotazů.
- < V rámci vymezení rizik a ochranných faktorů jsem dále využila konzultaci týkající se celkové závěrečné analýzy.
- < Výběr oblasti probíhal dle konkrétní potřeby, metodička byla velmi vstřícná ke každé diskusi.

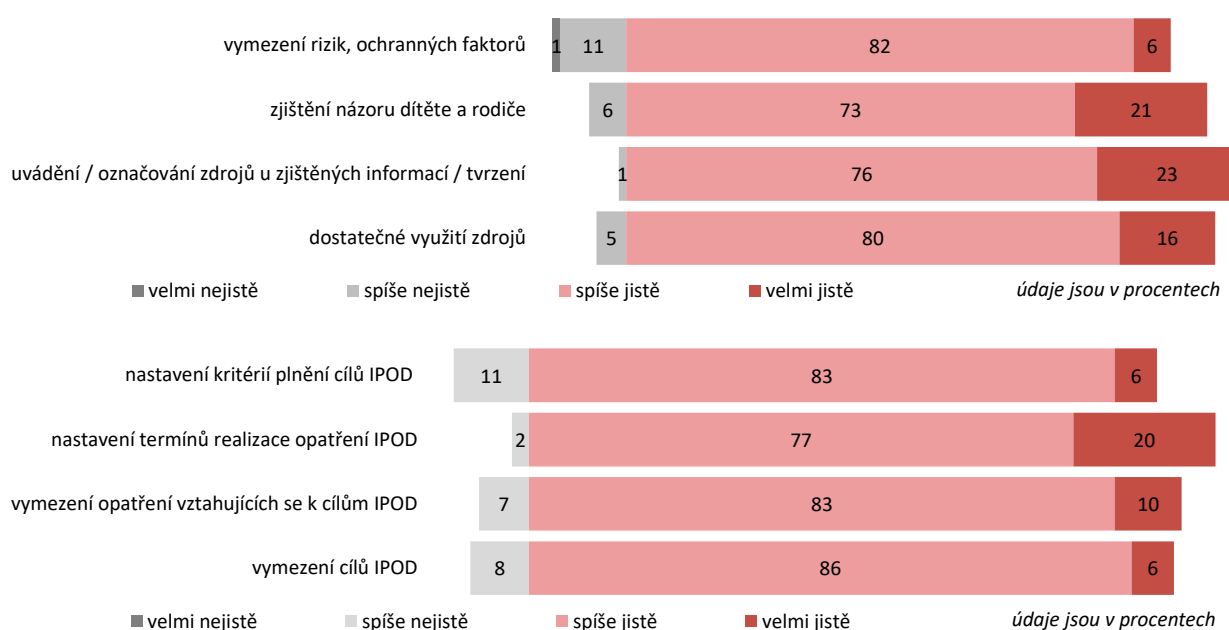
Pozn.: červenou barvou je označeno strukturované vyhodnocování situace dítěte a rodiny; oranžovou barvou je označena tvorba individuálního plánu ochrany dítěte

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=84, n=78)

3.2 SEBEHODNOCENÍ PRACOVNÍKŮ OSPOD VE STRUKTUROVANÉM VYHODNOCOVÁNÍ A TVORBĚ IPOD

Pracovníci OSPOD se ve všech sledovaných oblastech realizace metody strukturovaného vyhodnocování a tvorby IPOD cítili spíše jistí. Nejvíce se cítili jistí v uvádění / označování zdrojů u zjištěných informací / tvrzení (99 %), v nastavení termínů realizace opatření IPOD (98 %) a ve zjišťování názoru dítěte a rodiče (94 %). To jsou také oblasti, v nichž pracovníci nejméně často využívali konzultace s metodiky MPSV. Největší počet pracovníků si byl nejistý v případě vymezení rizik a ochranných faktorů (12 %) a nastavení kritérií pro plnění cílů IPOD (11 %).

Graf 5: Sebehodnocení jistoty v jednotlivých oblastech realizace metody strukturovaného vyhodnocování a tvorby IPOD zaměřené na situaci dítěte umístěného v pobytové péči

Někteří pracovníci OSPOD poskytli komentář týkající se sebehodnocení jistoty v jednotlivých oblastech realizace metody strukturovaného vyhodnocování a tvorby IPOD zaměřené na situaci dítěte umístěného v pobytové péči. Tyto komentáře jsou uvedeny v následujícím schématu.

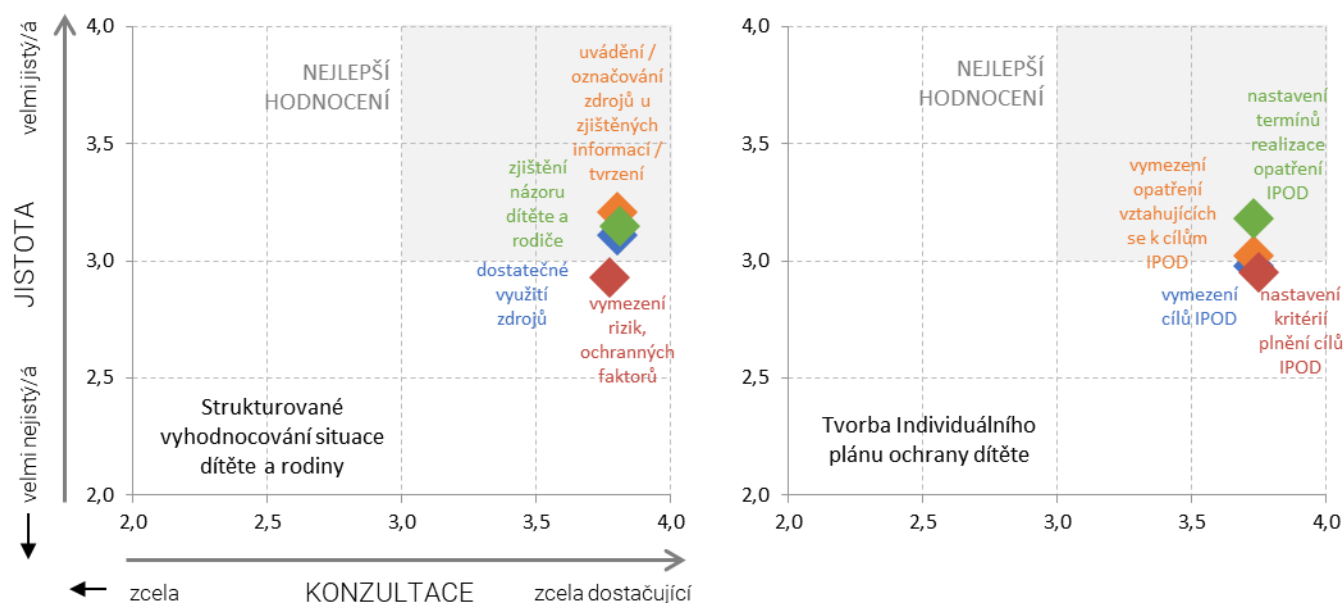
KOMENTÁŘE

- ◁ Práce se zdroji se během let hodně měnila, již jsem zaznamenala několik názorů, vždy je něco nového a lze vyhodnocení zdokonalit.
- ◁ Formulář je zbytečně komplikovaný a časově náročný. Nemám zdaleka takové časové možnosti. Daleko více nám vyhovuje předchozí vyhodnocovací formulář Ministerstva.
- ◁ Uvádění, resp. označování zdrojů se kdysi vyžadovalo zcela přesně, lpělo se na něm, jsem ráda, že se od tohoto upustilo a nemusí již být citována čísla rozsudků atd.
- ◁ Co se týče zjišťování názoru dítěte, záleží na tématu, důvodu spolupráce a dalších faktorech.
- ◁ Názor dítěte je podstatný a měl by zaznít v každém podrobném vyhodnocení. Měl by se také odrazit i při tvorbě IPODu. S dětmi a mladistvými nemám problém komunikovat, interpretovat jejich názor.
- ◁ Co se týče vymezení rizik a ochranných faktorů, prolínají se jednotlivými oblastmi a někdy se opakují.
- ◁ K lepší formulaci cílů IP mi pomohly workshopy, kde jsme se to prakticky učili.
- ◁ Co se týče vymezení cílů IPOD, jedná se spíše o nejistotu v konkrétním pojmenování. Čeho bychom v rámci sociální práce s rodinou rádi dosáhli, ale víme.
- ◁ Co se týče vymezení cílů, mám někdy dojem, že jde spíše o slova. Směřem k OSPOD proudí různé informace ohledně IPOD. Od roku 2013, kdy je povinnost u dětí uvedených v § 6 podrobně vyhodnocovat, proběhla řada školení a seminářů. Vše se v průběhu času vyvíjelo, jen pro příklad některá doporučení: nepoužívat slovo „průběžně“, nepoužívat obecné pojmy jako např. „prevence sociálně patologických jevů“, nedávat úkoly, které plynou ze zákona, používat ve vymezení cíle přítomný čas (Ela má svou postel, Petr zná svého otce). Tato doporučení a upozornění z kontrol vzbuzují nejen u mne nejistotu, co je vlastně správně, jaká používat správná slova (např.: Cíl IPOD: zlepšení prospěchu ve škole X zlepšit prospěch X Petr má lepší prospěch?). Mělo by jít přece hlavně o zájem dítěte, ne o slova, ale o to, aby mohlo žít ve své rodině nebo se mu rychle našla rodina náhradní.
- ◁ Někdy zaměňuji cíl s opatřením a podobně.
- ◁ Zůstali jsme u původních formulářů vyhodnocování.
- ◁ Při vymezení opatření vztahujících se k cílům IPOD využívám podpory a názorů kolegů a dalších institucí a odborníků.
- ◁ Termíny realizace opatření IPOD nastavuji společně s klienty a především tak, aby se daly cíle splnit.
- ◁ Zůstali jsme u původních formulářů vyhodnocování.
- ◁ Kritéria plnění cílů IPOD ne vždy nastavuji.

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=84, n=84)

Následující graf ukazuje porovnání hodnocení dostatečnosti konzultací pracovníky OSPOD a jejich vnímání jistoty v jednotlivých oblastech vyhodnocení a tvorby IPOD. V případě vyhodnocování lze poukázat na oblast vymezení rizik a ochranných faktorů, kde i přes vnímání konzultací jako dostačujících existuje skupina pracovníků OSPOD, kteří se necítí být v dané oblasti jisti. V případě tvorby IPOD se pak jedná o oblasti nastavení kritérií pro plnění cílů IPOD a vymezení cílů IPOD.

Graf 6: Komparace hodnocení konzultací a jistoty v jednotlivých oblastech realizace metody strukturovaného vyhodnocování a tvorby IPOD

Pozn.: průměrné hodnocení: 1 = zcela nedostačující, 4 = zcela dostačující; 1 = velmi nejistý/á, 4 = velmi jistý/á

Pozn.: z důvodu přehlednější prezentace výsledků jsou zobrazeny jen části os x a y

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=79 až 84)

Někteří pracovníci OSPOD poskytli komentář týkající se chybějících či nevyhovujících aspektů poskytnutých konzultací. Tyto komentáře jsou uvedeny v následujícím schématu.

Obrázek 1: Chybějící či nevyhovující aspekty poskytnutých konzultací

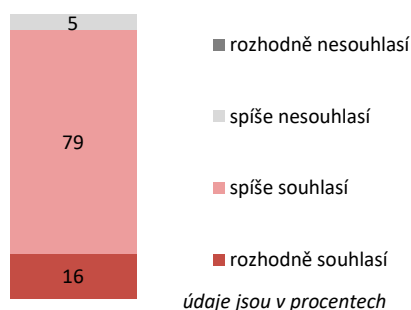

- ◁ Formulář vyhodnocení a IPOD mají sloužit k rychlé orientaci v případě a je to tak v pořádku. Nicméně spousta důležitých informací je ve spise, vyhodnocení neobsáhne vše. Především však používáme jiný formulář než ten, s nímž pracuje MPSV a na který byl projekt orientován. Pokud by byl stanoven jednotný formulář pro celou ČR (děti v § 6, děti v ústavní výchově) bylo by to z mého pohledu ku prospěchu věci.
- ◁ Schází nám spíše dostatek času na takové projekty. Jsme v současné době příliš zahlceni spisovou agendou. Konzultace byly pro mě určitě přínosné.
- ◁ Sociální práce by měla vycházet z osobních kontaktů s klientem a jeho rodinou. Toho času je v praxi soc. pracovníka velmi málo, protože je kladen důraz na úřednickou činnost. Toto je však koncepční problém.
- ◁ Vše nám vyhovovalo. Škoda jen, že projekt byl zaměřen jen na děti v ústavní péči.
- ◁ Zůstali jsme však na oddělení u původních formulářů vyhodnocování. Nový formulář je zbytečně komplikovaný a časově náročný. Nemáme zdaleka takové časové možnosti. Daleko více nám vyhovuje předchozí vyhodnocovací formulář Ministerstva.

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN)

Celkem 95 % pracovníků OSPOD uvedlo, že mají dostatek profesních kompetencí a znalostí pro sladění IPOD a dalších plánů práce s dítětem.

Graf 7: Mám dostatek profesních kompetencí a znalostí pro sladění IPOD a dalších plánů práce s dítětem

Někteří pracovníci OSPOD poskytli komentář týkající se profesních kompetencí a znalostí pro sladění IPOD a dalších plánů práce s dítětem. Tyto komentáře jsou uvedeny v následujícím schématu.

KOMENTÁŘE

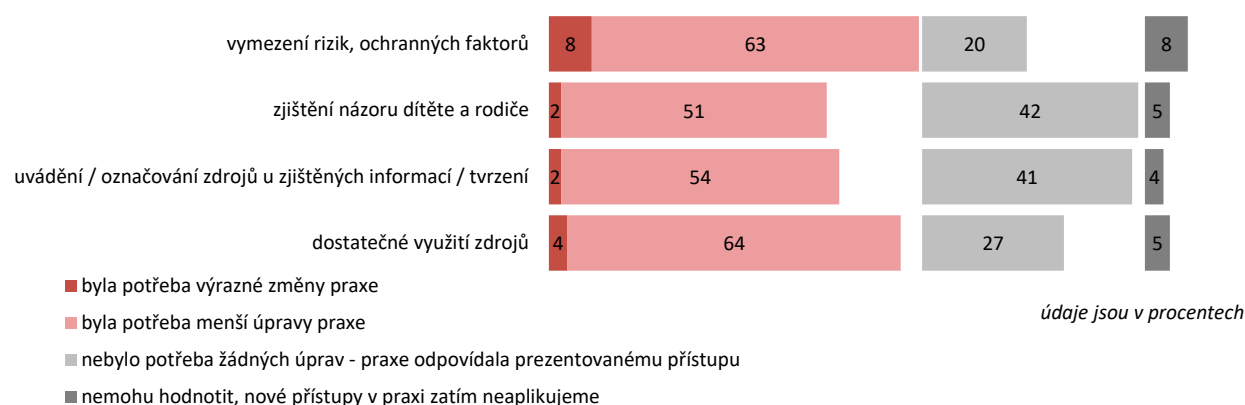
- ◁ V souvislosti s individualitou každého případu nelze přesně hodnotit a posuzovat.
- ◁ Domnívám se, že mám dostatek profesních kompetencí a znalostí pro sladění IPOD a dalších plánů práce s dítětem, ale nikdy bych o sobě netvrdila, že je to tak vždycky ve všech případech a za všech okolností. Mám dlouholetou praxi, ale přesto (nebo právě proto) si nedovolím o sobě tvrdit, že "mám na 100 %" dostatek těchto kompetencí a znalostí. Mám za to, že každý sociální pracovník se musí neustále vzdělávat, získávat nové informace a učit se novým věcem, reagovat individuálně na každý případ, takže takto kladený dotaz nepovažuji za správný.
- ◁ Profesních zkušeností mám dostatek, avšak vždy je co zdokonalovat a zlepšovat.
- ◁ Myslím si, že díky projektu se mě i mým kolegům kompetence pro vyhodnocování rozšířily. Domnívám se však, že v dané oblasti je třeba své zkušenosti nadále rozvíjet. V některých případech mi jde vyhodnocování a tvorba IPOD lépe, než v jiných případech, kde např. mi chybí zprávy od odborných spolupracovníků.

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=75)

3.3 ZMĚNA PRAXE PRACOVNÍKŮ OSPOD V TVORBĚ VYHODNOCENÍ A IPOD

Co se týče nutnosti změnit praxi v rámci OSPOD v tvorbě strukturovaného vyhodnocení, jen nepatrná část pracovníků OSPOD odpovědných za revize dotazovaných v dotazníkovém šetření uvedla, že bylo potřeba učinit výrazné změny, a to především v oblasti vymezení rizik a ochranných faktorů. Podle větší poloviny pracovníků OSPOD byla potřeba ve všech sledovaných oblastech potřeba menší úprava praxe. Nejmenší počet pracovníků vnímal potřebu činit úpravy praxe v případě zjišťování názoru dítěte a rodičů (53 %) a v uvádění / označování zdrojů u zjištěných informací / tvrzení (56 %).

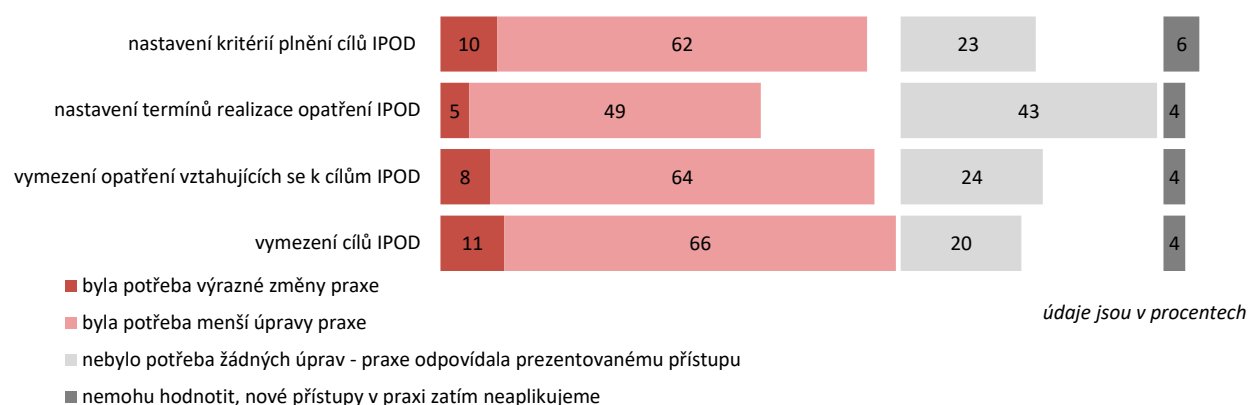
Graf 8: Jak výrazně bylo z Vašeho pohledu potřeba v rámci Vašeho OSPOD změnit dosavadní praxi v oblasti přístupu k tvorbě strukturovaného vyhodnocení zaměřené na situaci dítěte umístěného v pobytové péči, aby praxe naplnila přístup prezentovaný na školení a v rámci metodických revizí a konzultací?

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=84)

Co se týče nutnosti změnit praxi v rámci OSPOD v tvorbě IPOD, bylo zde potřeba činit změny častěji než v případě strukturovaného vyhodnocení. Menší část dotazovaných pracovníků OSPOD odpovědných za revize uvedla, že bylo potřeba učinit výrazné změny, a to především v oblasti vymezení cílů IPOD a nastavení kritérií plnění cílů IPOD. Celkově byla přibližně podle dvou třetin pracovníků OSPOD ve sledovaných oblastech potřeba pouze menší úprava praxe. Nejmenší množství respondentů (54 %) vnímalo potřebu změny praxe v případě nastavení termínů realizace opatření IPOD.

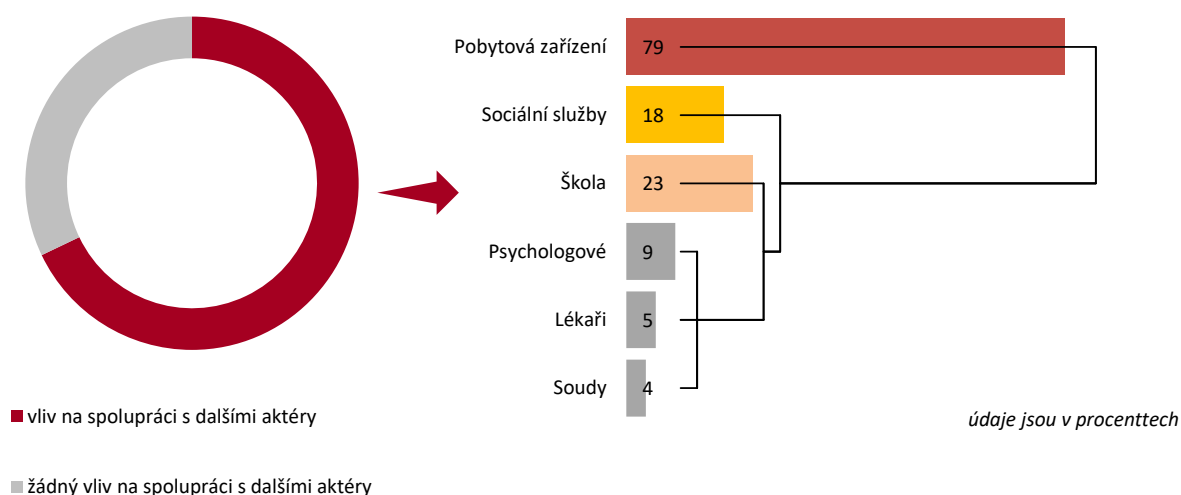
Graf 9: Jak výrazně bylo z Vašeho pohledu potřeba v rámci Vašeho OSPOD změnit dosavadní praxi v oblasti přístupu k tvorbě IPOD zaměřené na situaci dítěte umístěného v pobytové péči, aby praxe naplnila přístup prezentovaný na školení a v rámci metodických revizí a konzultací?

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=84)

Celkem 68 % pracovníků OSPOD uvedlo, že revize strukturovaného vyhodnocení a tvorby IPOD vedla u vybraných případů k prohloubení spolupráce s některými z aktérů. Nejčastěji byla změna zaznamenána ve spolupráci s pobytovými zařízeními. Tu uvedlo 79 % pracovníků OSPOD, kteří zaznamenali změnu ve spolupráci. V malé míře došlo ke změnám ve spolupráci se školami a sociálními službami. Spolupráce se významněji nezměnila v případě psychologů, lékařů a soudů.

Graf 10: Vedla revize strukturovaného vyhodnocení a tvorby IPOD u vybraných případů k prohloubení spolupráce s některými z aktérů?

Někteří pracovníci OSPOD poskytli komentář týkající se vlivu revize strukturovaného vyhodnocení a tvorby IPOD u vybraných případů na prohloubení spolupráce s aktéry. Tyto komentáře jsou uvedeny v následujícím schématu rozdělené podle kladných a záporných odpovědí.

KOMENTÁŘE

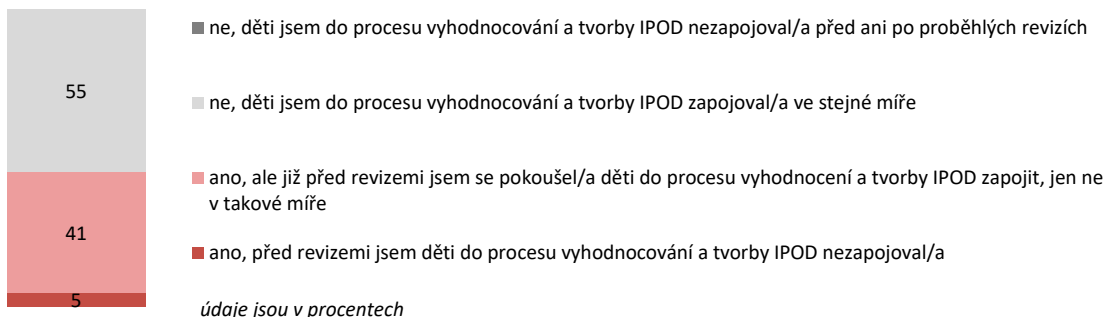
- ◁ Pobytová zařízení, školy a sociální služby jsou s dítětem častěji kontaktu než sociální pracovník OSPOD, a proto mají o dítěti dobrý a ucelený přehled. Méně než sociální pracovník však na druhou stranu ví, co se děje v rodině. Takže na místě je spolupráce.
- ◁ S žádným z aktérů nedošlo k prohloubení spolupráce. V rámci práce s dítětem a jeho rodinou jsem i před vstupem do projektu pracovala s dalšími subjekty dle potřeby.
- ◁ K prohloubení spolupráce došlo v případě dětí. Máme s nimi navázaný lepší vztah, jsou více partnery, více se zapojují.
- ◁ Revize vedla mimo jiné k prohloubení vztahu s nezletilým a jeho rodinou.
- ◁ S určitými subjekty byl proveden pokus o bližší navázání spolupráce za účelem zajištění informací nutných pro „dokonalé“ vytvoření vyhodnocení a IPOD. Některé subjekty však nechtěly v této oblasti spolupracovat, poskytování detailnějších informací pro ně bylo zatěžující a obtěžující.
- ◁ U některých případů revize strukturovaných vyhodnocení a IPOD vedla k prohloubení spolupráce, ale v obecném měřítku lze říci, že k zásadní změně spolupráce nedošlo.
- ◁ v rámci spolupráce s pobytovým zařízením došlo k propojení Programu rozvoje osobnosti dítěte - tzv. PROD s IPOD OSPOD, zlepšení komunikace, předávání informací o dítěti a spolupráci s rodinou.
- ◁ Větší množství konkrétních a detailních informací požadovaných od pracovníků pobytových zařízení o dětech, které jsou v nich umístěny.
- ◁ Více jsem se začala orientovat na to, co bude po ukončení ústavní výchovy.
- ◁ Nemyslím si, že by se naše dosavadní spolupráce tímto nějak výrazně změnila. Záleží spíše na tom, jak jsou děti nebo rodiče ochotné s námi komunikovat, spolupracovat. Spíše převládá nezájem při tvoření IPOD.
- ◁ Se všemi uvedenými aktéry více či méně spolupracujeme a máme mezi sebou velmi dobré vztahy.
- ◁ Se zainteresovanými aktéry jsem spolupracovala již před revizí a spolupráce zůstala na stejné úrovni.
- ◁ Spolupráce s aktéry již fungovala.
- ◁ Spolupráce se nikam nepohnula, naopak jsem si s některými dotazy a zjištěními zavřela cestu k další spolupráci.
- ◁ Se všemi výše uvedenými organizacemi spolupracujeme velmi úzce (dle potřeb a zájmů dětí).

Pozn.: Schéma (dendrogram) definuje typické skupiny aktérů. Tyto skupiny jsou vytvořeny na základě seskupovací analýzy, která vychází z podobnosti spolupráce s jednotlivými aktéry. Vodorovné vzdálenosti v dendrogramu naznačují míru podobnosti spolupráce s jednotlivými aktéry; čím je tato vzdálenost kratší, tím je podobnost vyšší. Seskupovací analýza je založena na Wardově metodě a vychází z Euklidovské

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=84/57)

Podle 55 % pracovníků OSPOD nedošlo po proběhlých revizích strukturovaných vyhodnocení a IPOD ke změně v míře zapojování dětí do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD. Podle 41 % pracovníků OSPOD ke změnám sice došlo, ale již před revizemi se pokoušeli děti do procesu vyhodnocení a tvorby IPOD zapojit, jen ne v takové míře. Pouze zlomek pracovníků OSPOD zapojil děti do daného procesu zcela nově.

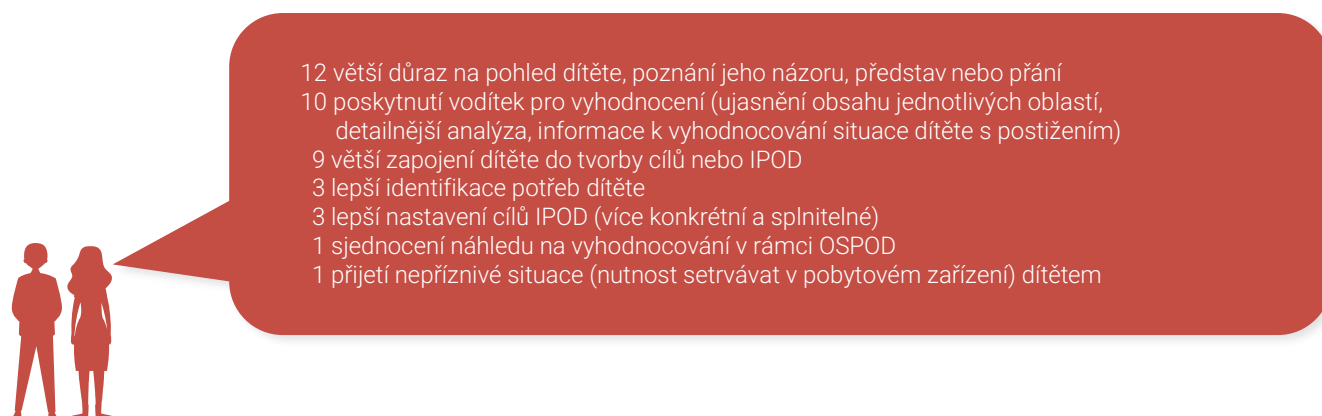
Graf 11: Vnímáte po proběhlých revizích strukturovaných vyhodnocení a IPOD změnu v míře zapojování dětí do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=84)

Pracovníkům OSPOD dopomohly revize strukturovaných vyhodnocení a IPOD ohledně většího zapojení dítěte do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD především **kladením většího důrazu na pohled dítěte, poznáním jeho názoru, představ nebo přání** (12 odpovědí), **poskytnutím vodítek pro vyhodnocení** (ujasnění obsahu jednotlivých oblastí, detailnější analýza, informace k vyhodnocování situace dítěte s postižením) (10 odpovědí) a **větším zapojením dítěte do tvorby cílů nebo IPOD** (9 odpovědí). Méně často uváděné odpovědi jsou vyobrazeny v následujícím schématu:

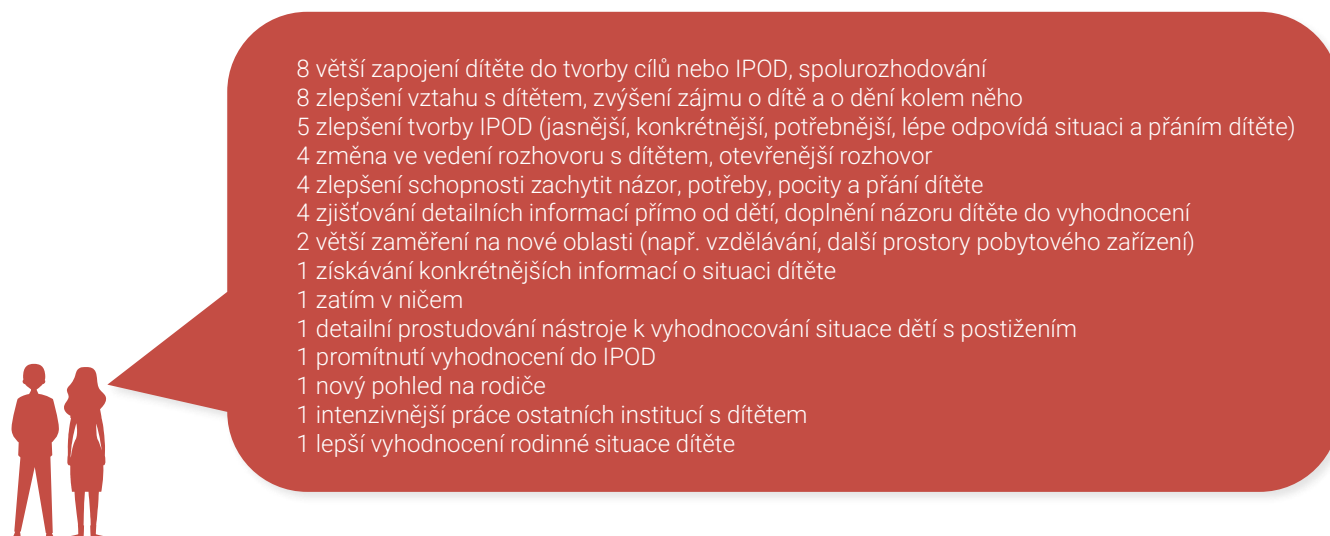
Obrázek 2: V čem konkrétně Vám revize strukturovaných vyhodnocení a IPOD dopomohly k tomu, abyste začal/a více zapojovat dítě do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?

*Pozn.: hodnoty vyjadřují absolutní počet odpovědí
 Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=33)*

Podle pracovníků OSPOD se zapojení dětí do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD promítlo především **větším zapojením dítěte do tvorby cílů nebo IPOD, spolurozhodováním** (8 odpovědí), **zlepšením vztahu s dítětem, zvýšením zájmu o dítě a o dění kolem něho** (8 odpovědí) a **zlepšením tvorby IPOD** (jasnější, konkrétnější, potřebnější, lépe odpovídá situaci a přáním dítěte) (5 odpovědí). Méně často uváděné odpovědi jsou vyobrazeny v následujícím schématu:

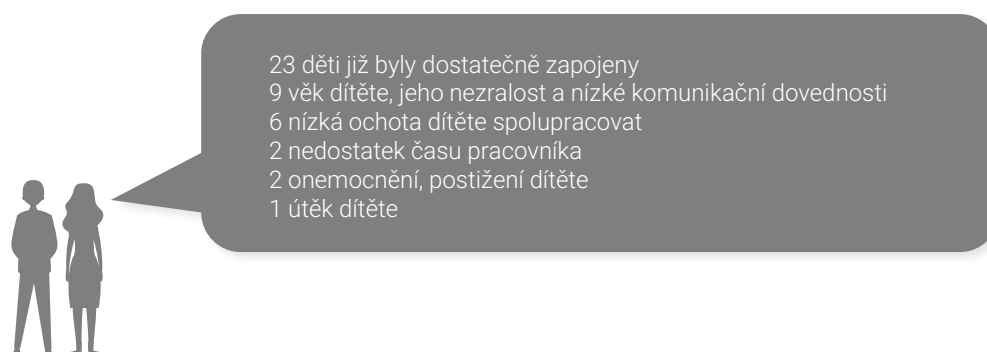
Obrázek 3: V čem přesně se promítlo zapojení dětí do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?

Pozn.: hodnoty vyjadřují absolutní počet odpovědí
Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=33)

Co se týče důvodů, kvůli kterým nedošlo k častějšímu zapojování dětí do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD, podle naprosté většiny pracovníků OSPOD to bylo především proto, že **děti již byly dostatečně zapojeny** (23 odpovědí). Dalším důvodem byl věk dítěte, resp. jeho nezralost a nízké komunikační schopnosti (9 odpovědí), dále pak nízká ochota dítěte spolupracovat (6 odpovědí). Méně často uváděné odpovědi jsou vyobrazeny v následujícím schématu:

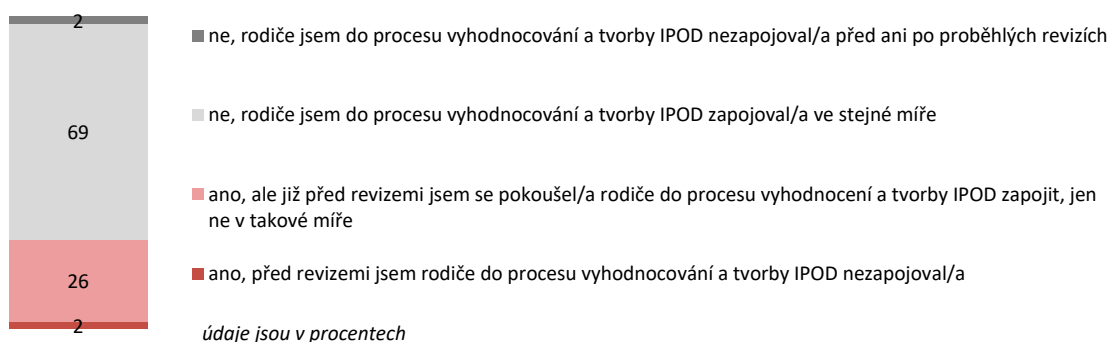
Obrázek 4: Z jakého důvodu nedošlo k častějšímu zapojování dětí do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?

Pozn.: hodnoty vyjadřují absolutní počet odpovědí
Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=39)

Co se týče dalšího zapojování rodičů, pracovníci OSPOD většinou (69 %) rodiče do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD zapojili ve stejné míře jako před tím. Celkem 26 % pracovníkům OSPOD se podařilo míru zapojení rodičů zvýšit a zlomek pracovníků uvedl, že ačkoli před revizemi rodiče nezapojoval, po revizích již ano.

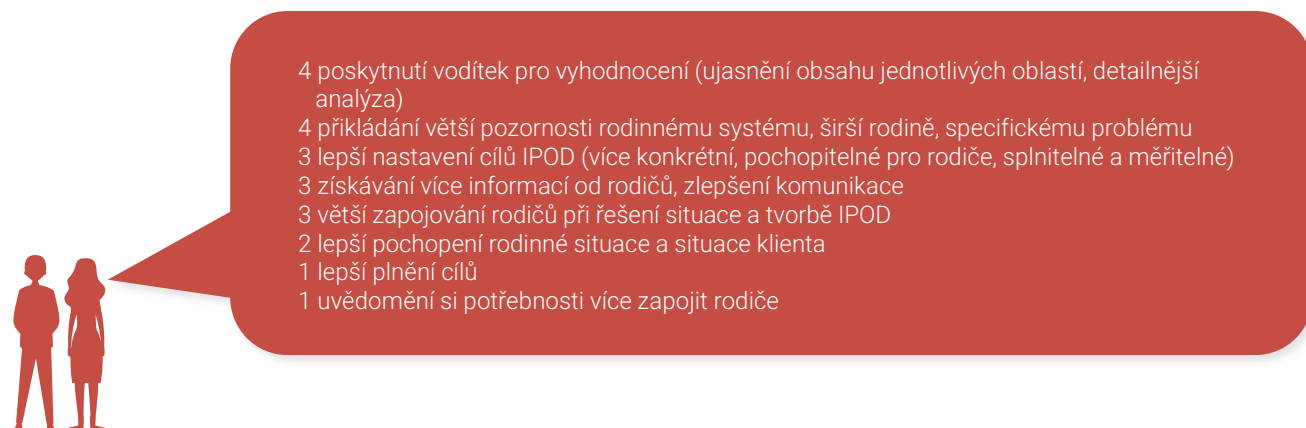
Graf 12: Vnímáte po proběhlých revizích strukturovaných vyhodnocení a IPOD změnu v míře zapojování rodičů do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=84)

Revize strukturovaných vyhodnocení a IPOD dopomohly ohledně většího zapojování rodičů do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD pracovníkům OSPOD zvláště **poskytnutím vodítek pro vyhodnocení** (ujasnění obsahu jednotlivých oblastí, detailnější analýza) (4 odpovědi) a **příkládáním větší pozornosti rodinnému systému, širší rodině, specifickému problému** (4 odpovědi). Méně často uváděné odpovědi jsou vyobrazeny v následujícím schématu:

Obrázek 5: V čem konkrétně Vám revize strukturovaných vyhodnocení a IPOD dopomohly k tomu, abyste začal/a více zapojovat rodiče do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?

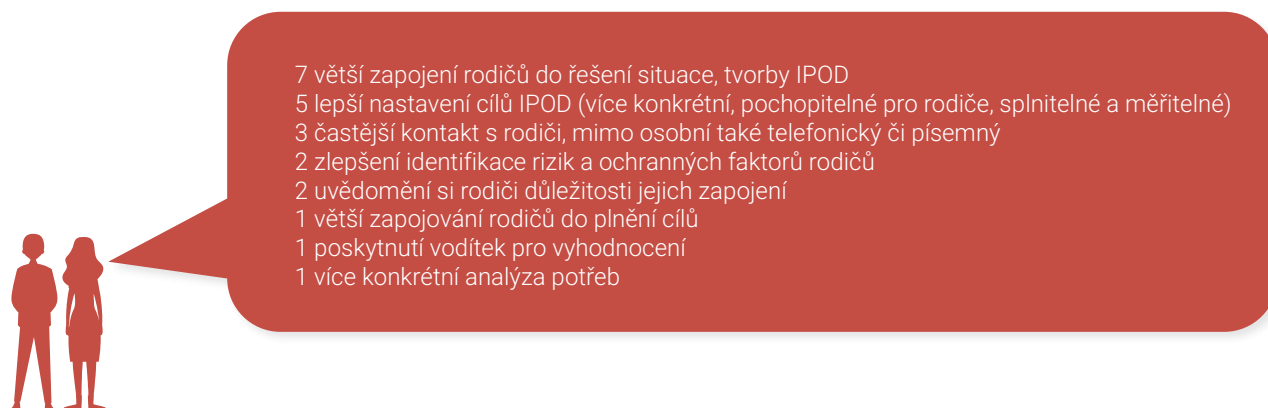

Pozn.: hodnoty vyjadřují absolutní počet odpovědí

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=22)

Zapojení rodičů do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD se podle pracovníků OSPOD promítlo do **většího zapojení rodičů do řešení situace a tvorby IPOD** (7 odpovědí), do **lepšího nastavení cílů IPOD** (více konkrétní, pochopitelné pro rodiče, splnitelné a měřitelné) (5 odpovědí) a do **častějšího kontaktu s rodiči** (3 odpovědi). Méně často uváděné odpovědi jsou vyobrazeny v následujícím schématu:

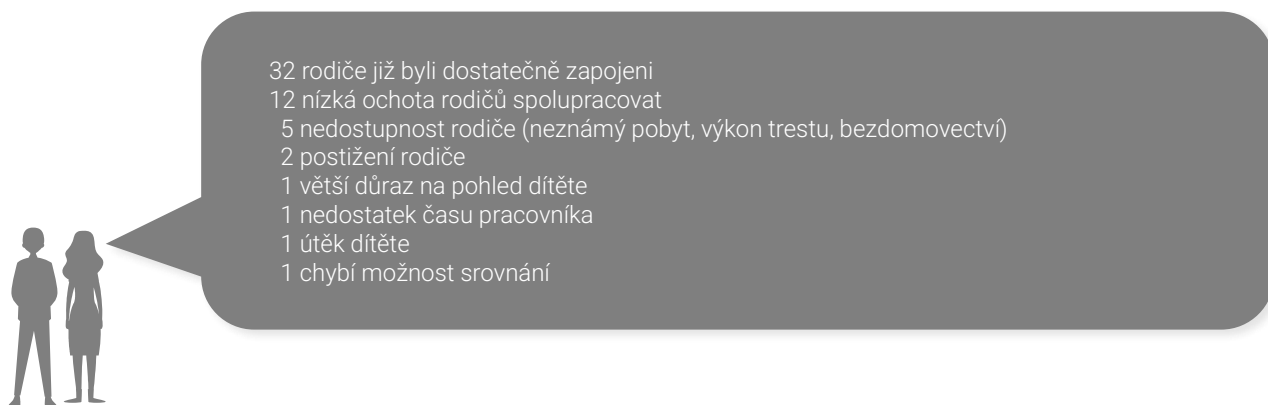
Obrázek 6: V čem přesně se promítlo zapojení rodičů do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?

Pozn.: hodnoty vyjadřují absolutní počet odpovědí
Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=21)

Pokud nedošlo k častějšímu zapojování rodičů do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD, pak to bylo podle naprosté většiny pracovníků OSPOD proto, že **rodiče již byli dostatečně zapojeni** (32 odpovědí). Dále to bylo proto, že zde byla **nízká ochota rodičů spolupracovat** (12 odpovědí) a také proto, že **rodiče byli nedostupní** (5 odpovědí). Méně často uváděné odpovědi jsou vyobrazeny v následujícím schématu:

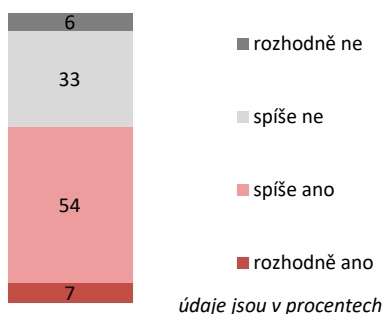
Obrázek 7: Z jakého důvodu nedošlo k častějšímu zapojování rodičů do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?

Pozn.: hodnoty vyjadřují absolutní počet odpovědí
Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=54)

Podle necelých dvou třetin pracovníků OSPOD (63 %) revize strukturovaného vyhodnocení a tvorby IPOD u vybraných případů vedla k prohloubení spolupráce s pobytovými zařízeními a sdílení potřebných informací.

Graf 13: Vedla revize strukturovaného vyhodnocení a tvorby IPOD u vybraných případů k prohloubení spolupráce s pobytovými zařízeními a sdílení potřebných informací?

Někteří pracovníci OSPOD poskytli komentář týkající se vlivu revize strukturovaného vyhodnocení a tvorby IPOD u vybraných případů na prohloubení spolupráce s pobytovými zařízeními a na sdílení potřebných informací. Tyto komentáře jsou uvedeny v následujícím schématu rozdělené podle kladných a záporných odpovědí.

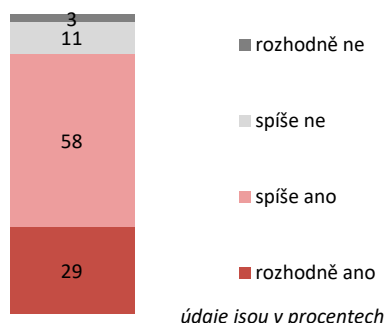
KOMENTÁŘE

- ◁ Ano, IPOD vždy konzultujeme.
- ◁ Obdrželi jsme konkrétní informace o spolupráci s dalšími institucemi či lékaři.
- ◁ Pobytová zařízení nám ochotněji poskytují požadované informace (PROD).
- ◁ Pobytová zařízení nás informují o PROD a IVP a soc. pracovník zase o IPOD.
- ◁ Instituce byly pracovníci OPOD vedeny k větší spolupráci na základě vložených úkolů do IPODu.
- ◁ PROD nebo podrobné zprávy z pobytu dítěte v zařízení jsme ale se zařízeními projednávali i před revizemi, a to v rámci dobré spolupráce a zájmu o dítě.
- ◁ S pobytovými zařízeními máme již nastavenou dlouhodobou spolupráci, nicméně v některých případech došlo k jejímu prohloubení. Je nyní více patrná snaha pracovníků hledat možnosti řešení situace nezletilého dítěte s využitím IVP apod.
- ◁ Spolupráce se všemi zainteresovanými zařízeními byla však vždy velmi dobrá, vždy akceptovaly zařízení veškeré cíle uvedené v IPOD.
- ◁ Více jsme si uvědomila potřebu začít dříve s přípravou na život dítěte po ukončení jeho ústavní výchovy. Nyní o tom se zařízeními i s dětmi více mluvím, seznamuji také dítě s kurátorem pro dospělé či jiným pracovníkem OSV, na nějž se může obrátit.
- ◁ Zařízení na naše vyžádání sděluje více konkrétních informací o dítěti.
- ◁ Již dříve byla tato spolupráce velmi dobrá a vzájemně vstřícná.
- ◁ Spolupráce již dříve fungovala.
- ◁ Spolupráce fungovala i v době předchozí ve stejném rozsahu.
- ◁ Spolupráce probíhala i před revizí na velmi dobré úrovni.
- ◁ Spolupracovali jsme již před tím, informace sdílíme.
- ◁ Dané informace jsme sdíleli již před revizí.
- ◁ Spolupráce s pobytovým zařízením je na velmi dobré úrovni. Z mého pohledu nebylo co zlepšovat.
- ◁ Z mého pohledu byla dobrá spolupráce nastavena již před revizí.
- ◁ Nic se nezlepšilo. Spolupráce je stejná, zařízení nedisponuje časem.
- ◁ Pobytová zařízení jsou zaneprázdněna a nemají více času věnovat spolupráci s OSPOD při vyhodnocování a tvorbě IPOD než doposud.
- ◁ Postoj školských zařízení se bohužel zatím nezměnil. Zvláště výchovné ústavy a diagnostické ústavy nemají zájem o IPOD dítěte.
- ◁ Pracovníkům ústavních zařízení předáváme z naší strany IPOD a podrobné vyhodnocení. Z mé strany jsem si nežádala ze strany pracovníků PROD a IVP, tyto dokumenty nám nejsou ze strany zařízení automaticky poskytovány. Na druhou stranu při společných setkáních si s pracovníky nastavíme společné kroky spolupráce.
- ◁ Přestože došlo k prohloubení spolupráce, nedošlo ke sdílení potřebných informací ve speciálních programech.
- ◁ U dětí v ústavních zařízeních se snažím vytvářet IPOD v souladu s informacemi, které mi ústavní zařízení poskytnou. Já pak odesílám vytvořený IPOD sociální pracovníci daného ústavního zařízení na vědomí a k podpisu. Žádné z ústavních zařízení, se kterými spolupracuji, mi neposkytuje své programy či plány, které mají vytvořeny s dítětem. Když si o ně výslovně požádám, pak ano.
- ◁ Nespolupracuji s pobytovými zařízeními.

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=84)

Naprostá většina pracovníků OSPOD (87 %) se domnívá, že vedení jejich OSPOD je nakloněné změnám v praxi tvorby strukturovaného vyhodnocení a IPOD, aby byl v souladu s přístupem prezentovaným na školeních a během revizí a konzultací. Rozhodně však souhlasilo 29 %.

Graf 14: Je vedení Vašeho OSPOD nakloněné změnám v praxi tvorby strukturovaného vyhodnocení a IPOD, aby byl v souladu s přístupem prezentovaným na školeních a během revizí a konzultací?

Někteří pracovníci OSPOD poskytli komentář týkající se nakloněnosti vedení jejich OSPOD změnám v praxi tvorby strukturovaného vyhodnocení a IPOD. Tyto komentáře jsou uvedeny v následujícím schématu rozdělené podle kladných a záporných odpovědí.

KOMENTÁŘE

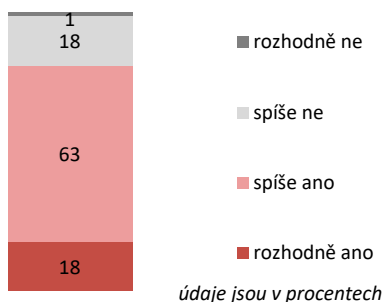
- < Vedení je nakloněno novým změnám a inovacím.
- < Vedení se vždy snaží přizpůsobit nejnovějším standardům v sociální práci a tento svůj postoj přenášet na své podřízené. Za účelem práce s daným přístupem se konají pracovní porady a na společném pracovním disku jsou sdílené všechny informace k tomu získané.
- < Vedení konzultuje možné změny v praxi s kolektivem.
- < Všichni naši pracovníci prošli školením a používají nové formuláře.
- < Po revizi jsme upravili formulář podrobného vyhodnocení.
- < Vedení nám toto přímo nařídilo vypracovávání strukturovaného vyhodnocení a IPOD.
- < Je třeba vše ujednotit a skloubit centrálně, aby se provedené změny odrážely v praxi a nedocházelo k názorovým rozporům a názorům na jednotlivých úrovních vedení OSPOD.
- < Změny ve vyhodnocování a IPOD jsou žádoucí a ku prospěchu. Hlavní problém však vidím v přetížení pracovníků OSPOD a nedostatku času.
- < Ano, ale pouze za předpokladu dostatečného personálního zabezpečení a jednotné metodiky.
- < Strukturované vyhodnocování a tvorba IPOD dle školení a revizí se téměř neliší od vyhodnocování a tvorby IPODů na našem odboru.
- < Bude zřejmě záležet i na přístupu krajského úřadu. Navíc v souvislosti s novelou zákona 359/1999Sb. jsou na OSPOD aktuálně řešeny jiné otázky.
- < Prozatím absolvovaly školení a workshopy jenom tři pracovníce našeho OSPOD. Klíčové je, aby workshop absolvovala vedoucí OSPOD, která je určující osobou případných změn. Prozatím budeme dělat změny zřejmě pouze individuálně.
- < Z mého pohledu není u všech pracovníků zcela vůle měnit zavedenou praxi, důvod může spočívat ve velkém objemu práce, stále nových požadavcích, nedostatku času se věnovat dlouhodobě jednomu vyhodnocení a studiu materiálů, atd.
- < Tomuto tématu máme v plánu se věnovat po odložené kontrole. Drobné změny očekávat lze. Prezentované materiály jsou nicméně natolik obsáhlé, že pokud bych měla velké množství vyhodnocení a IPOD, přes vyplňování těchto papírů by nebylo možné dělat kvalitně další práci.
- < Pracujeme na pracovišti s jedním vzorem vyhodnocení a IPOD podle vzoru z krajského úřadu a není možné, aby jeden pracovník, který se účastnil vašich seminářů, požadoval zásadní změny.
- < Dle vedení se budeme držet již zavedených a vžitých postupů, když zatím není jiné „nařízení“.

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=76)

3.4 VNÍMÁNÍ PŘÍNOSU VYHODNOCENÍ A IPOD PRACOVNÍKY OSPOD

Podle 81 % dotázaných pracovníků OSPOD může cílený přístup ve tvorbě strukturovaného vyhodnocení a IPOD zaměřený na situaci dítěte umístěného v pobytové péči přinést pozitivní efekt.

Graf 15: Myslíte si, že cílený přístup ve tvorbě strukturovaného vyhodnocení a IPOD zaměřený na situaci dítěte umístěného v pobytové péči může přinést pozitivní efekt?

Někteří pracovníci OSPOD poskytli komentář týkající se přínosu pozitivního efektu cíleného přístupu ve tvorbě strukturovaného vyhodnocení a IPOD zaměřený na situaci dítěte umístěného v pobytové péči. Tyto komentáře jsou uvedeny v následujícím schématu rozdělené podle kladných a záporných odpovědí.

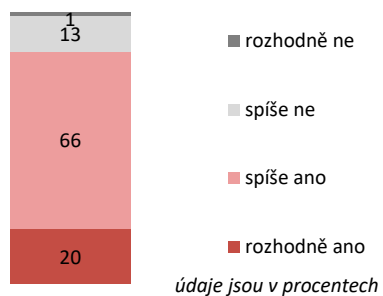
KOMENTÁŘE

- ◁ Ano, ale jde o to, co myslíme pozitivním efektem. Pokud nebude nadále dostatek osob, které by si chtěly vzít do péče starší děti, děti s poruchami chování, pak sebelépe provedené strukturované vyhodnocení a IPOD situaci nezlepší. Jako dobré vidím u dětí blízkých se zletilosti zakomponovat do IPOD oblast přípravy na život po ukončení pobytu v zařízení.
- ◁ Dítě jako živý organismus neustále prochází vývojem a je potřeba reagovat na jeho aktuální potřeby, které se v průběhu času mění nebo mění priorit.
- ◁ Dle našeho názoru ano. Cíleným přístupem získáváme konkrétnější informace a lépe se tedy mapují potřeby dítěte.
- ◁ Ano, ale za předpokladu dostatečného personálního obsazení OSPOD a snížení standardů (počet kazuistik) na rodinu.
- ◁ Domnívám se, že ano, je však nutno, aby svůj přístup revidovali i další instituce podílející se na ochraně dětí (školská zařízení, soudy, školy, SVP, diagnostické ústavy) a samozřejmě i samotní rodiče a širší rodina. Vyhodnocení a IPOD by neměly být pouhou formalitou.
- ◁ Efekt přináší především samotná práce s dítětem a s rodinou. Nejsem přesvědčený o tom, že strukturované vyhodnocení a IPOD přináší více pozitivního efektu, přináší možná jednodušší orientaci nového pracovníka ve spise.
- ◁ Myslím si, že pozitivní efekt to může přinést, když budou i dostatečně motivováni děti a rodiče k tomu, aby se společně pracovalo na vymezených cílech a tím se dosáhlo změny v rodinné situaci. Motivovat naše klienty je někdy obtížný a zdoluhavý proces. V současné době se spíše potýkáme s tím, že naši klienti formuláře vyhodnocení a IPOD vnímají jako "papír", který jen podepíší. Na druhou stranu vnímám pozitiva formuláře v tom, že si s rodinou i pracovníky ústavního zařízení můžeme vymezit postupně kroky, kterými se naše spolupráce bude ubírat.
- ◁ Nové přístupy jsou velice inspirující. Dle mého mínění by se jednalo o tak úzkou spolupráci s ostatními institucemi a rodinou, že bychom museli mít tak pět IPODů na jednoho pracovníka.
- ◁ Pozitivní efekt vidím především v uceleném popisu situace nezletilého dítěte od počátku do současnosti s popisem veškerých změn, které mohou vést až ke zrušení ústavní péče a návratu nezletilého dítěte zpět do péče z některého ze členů rodiny.
- ◁ S ohledem na to, že rodiče často nemají o osud dítěte zájem a není dostatečné množství pěstounů mnohdy sebelepeší plán a vyhodnocení se mívá účinkem.
- ◁ Určitě je důležité vnímat oblast stability a rodičů optikou dítěte, stejně tak je nutné hodnotit i poznatky k jednotlivým oblastem s ohledem na konkrétní zařízení, materiální vybavení, uspořádání pokojů, spolubydlících.
- ◁ Je velice časově náročný. Možná by mohl přinést pozitivní efekt, pokud by člověk vedl jedno až deset dětí s vyhodnocením. Já jich mám však přes 40 a to rozhodně není možné dělat tak náročnou analýzu všech oblastí.
- ◁ Když víte, že dítě nemá výhledově do své zletilosti možnosti jiné péče (nedostatek náhradní péče, resp. pěstounské péče), může být vyhodnocení situace dítěte perfektní ale dítě i přesto setrvává v pobytové péči. Velmi těžko se toto dítěti sděluje. V praxi vnímám velký problém se sladěním s ostatními rezorty jako je školství a zdravotnictví (každý má své zákony a metodiky, které mnohdy nelze sladit ku prospěchu dítěte). V praxi stále hledáme cesty, jak sladit takto roztržštěnou péči. Myslím si, že toto není prioritou práce sociálního pracovníka a mělo by to být řešeno smysluplnou zákonnou úpravou ku prospěchu dítěte.
- ◁ Pracujeme často s nemotivovanými rodiči, rodiči sociálně i psychicky slabými, kteří nemají zájem se do procesu zapojovat a IPOD je vůbec nezajímá.
- ◁ Realizace IPOD není po jeho vyhotovení již v našich rukách, nejsme schopni plně ovlivnit, jak budou nastavené cíle plněny, nezáleží to na nás.
- ◁ Strukturované vyhodnocení a IPOD podle mého názoru přináší převážně více práce a „papírování“, veškeré informace si v průběhu práce s rodinou vždy zjišťujeme a zjišťovali jsme a přibýlo složité vypisování formulářů, kam tyto informace duplicitně vpisujeme. Práci s rodinou a dítětem vykonáváme a vykonávali jsme i před tím, než jsme museli začít vypisovat formuláře a stále přehodnocovat. Vše fungovalo i dříve a bylo podstatně jednodušší.
- ◁ Vyhodnocení a IPOD vnímám v práci s rodinou bohužel stále jako doplněk a něco, co se musí splnit. Skutečná práce s rodinou vypadá často úplně jinak a neustále se proměňuje.

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=84)

Celkem 86 % pracovníků OSPOD vnímalo strukturované vyhodnocení a IPOD jako vhodné nástroje pro práci s ohroženými dětmi a jejich rodinami.

Graf 16: Vnímáte strukturované vyhodnocení a IPOD obecně jako vhodné nástroje pro práci s ohroženými dětmi a jejich rodinami?

Někteří pracovníci OSPOD poskytli komentář týkající se vnímání strukturovaného vyhodnocení a IPOD jako vhodného nástroje pro práci s ohroženými dětmi a jejich rodinami. Tyto komentáře jsou uvedeny v následujícím schématu rozdělené podle kladných a záporných odpovědí.

KOMENTÁŘE

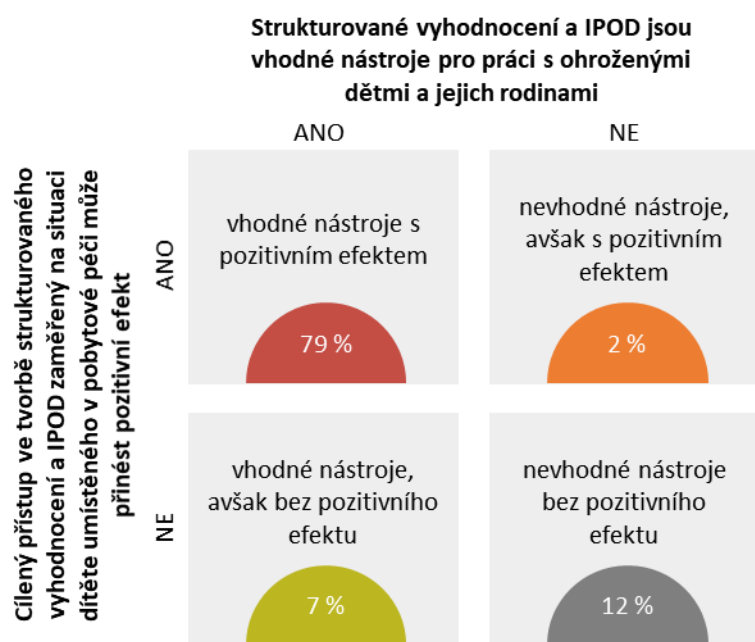
- ◁ Pomáhají nám komplexně zmapovat rodinnou situaci, pojmenovat problémy a především zmapovat potřeby dětí. IPODy mají smysl v tom, že jsou vypracované s rodiči a dalšími zainteresovanými osobami a to konkrétně a srozumitelně, a také v tom, že je podepisují.
- ◁ V průběhu vyhodnocování situace dítěte je opravdu nutné se podrobně zabývat jednotlivými oblastmi a naučit se je vnímat optikou dítěte. Tak se dobře definují jednotlivé potřeby, jednotlivá rizika a ochranné faktory. Pokud se dobře naplánují cíle, lze velmi efektivně směřovat dítě.
- ◁ Já osobně jsem zaznamenal, že pokud je rodina zapojena do jeho tvorby, tak cíle vnímá více jako potřebu, než jako něco, co někdo direktivně stanovil. Ale není tomu tak vždy, protože z toho plynou určité povinnosti a rodina někdy není ochotna přijímat odpovědnost.
- ◁ Jedná se to ucelený zdroj informací.
- ◁ Strukturované vyhodnocení je dobrým nástrojem, ovšem pouze v případě, kdy vyplňujeme pole, která s případem souvisí, nikoliv povinně všechna pole z povinnosti. Propojení vyhodnocení a IPOD je též dobrým nástrojem pro práci s rodinami, avšak často je vypracování vyhodnocení pro naše klienty příliš zdlouhavé.
- ◁ Ano, ale spíše jako vhodný nástroj vnímám IPOD než vyhodnocení.
- ◁ Velmi vhodný nástroj při práci s ohroženými dětmi je IPOD.
- ◁ Myslím si, že jde o vhodný nástroj. Nicméně aplikovat ho „tak dokonale“ a v takovém rozsahu, jak by si představovalo MPSV, a to u všech dětí v §6, je, alespoň v rámci našeho OSPOD, nerealizovatelné s ohledem na velikost správního obvodu a velkému počtu ohrožených rodin.
- ◁ Ano, ale je potřeba mít více času na zpracování vyhodnocení a IPOD. Není možné kvalitně vypracovat vyhodnocení a IPOD, pokud je pracovník přetížen velkým počtem případů.
- ◁ Myslím si, že je to vhodný nástroj pro práci s ohroženými dětmi a jejich rodinami. Na druhou stranu je pro nás časově náročné u všech případů pravidelně aktualizovat podrobná vyhodnocení a IPOD, někdy máme pocit, že spíše papírujeme, než že vykonáváme přímou práci s rodinou. Dokáží si představit vypracovávat IPOD a ten s rodinou přehodnocovat, než neustále aktualizovat podrobná vyhodnocení.
- ◁ Jedná se o dobré nástroje tam, kde rodič spolupracuje.
- ◁ Jedná se o vhodné, nikoli však nezbytné nástroje.

- ◁ Z hlediska administrativy se jedná o nevhodné nástroje.
- ◁ Nevyhovuje mi, protože formulář je časově náročný a celkově komplikovaný.
- ◁ Každý pracovník, který pracuje s dítětem a rodinou, má o problémech rodiny přehled. Spolupracuje i s dalšími institucemi, vede si spisovou dokumentaci. Vyplňování strukturovaných tiskopisů a IPOD je pro pracovníky OSPOD spíše zatěžující. Podle mého názoru je důležitá praktická práce s rodinou, nikoliv trávení spousty času nad vypracováváním vyhodnocení, u kterého často opomineme uvést informace, které jsou pro nás samozřejmé.
- ◁ Nemáme pocit, že by tvorba vyhodnocení a IPOD nějak více ovlivnila samotnou práci s dítětem a rodinou.
- ◁ Pracujeme často s nemotivovanými rodiči, rodiči sociálně i psychicky slabými, kteří nemají zájem se do procesu zapojovat, IPOD je vůbec nezajímá.
- ◁ Pro mě jako pracovníka je vyhodnocení a plán nástrojem pro přehledné shrnutí situace. Na druhou stranu jsem se ani jednou nesetkala s rodinou, kterou by nějaké vyhodnocení či plán zajímal, nebo že by se podle těchto listin dokonce řídila.
- ◁ Vyhodnocení a IPOD není vhodný u každého. Motivace klientů ke spolupráci je spíše nulová a je to pro ně jen další „zbytečný papír“. Mnozí z nich nevidí žádný smysl.

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN, n=84)

Celkem 79 % vnímalo strukturované vyhodnocení a IPOD jako vhodný nástroj pro práci s ohroženými dětmi, a zároveň bylo přesvědčeno, že tyto nástroje mohou přinést pozitivní efekt. Dalších 7 % se domnívalo, že byť se jedná o vhodné nástroje, nemají v důsledku efekt na řešení situace dětí umístěných v pobytové péči. Celkem 12 % dané nástroje nepovažovalo za vhodné, ani jako mající pozitivní efekt.

Obrazek 8: Souhrnné hodnocení nástrojů strukturované vyhodnocení a IPOD

Zdroj: MPSV (zpracoval INESAN)

4. POUŽITÁ LITERATURA

- Babbie, E. R. (1995). *The practice of social research*. London: Wadsworth Cengage Learning.
- Birn, R. J. (2008). *The international handbook of market research techniques*. 2nd ed. London: Kogan Page Limited. s. 18.
- Donaldson, S. I., Christie, Ch. A., Mark, M. M. (eds.). (2009). *What Counts as Credible Evidence in Applied Research and Evaluation Practice?* London, SAGE Publishing. ISBN 978-1-4129-5707-6.
- Hendl, J. (2012). *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace* (3. vyd). Praha: Portál.
- Hendl, J., Remr, J. (2017). *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1192-1.
- Kerlinger, F. N. a Lee, H. B. (2000). *Foundations of behavioral research*. Fourth edition. Australia: Cengage Learning. ISBN 0-15-507897-6.
- Mareš, Jiří. (2006). *Manuál pro tvůrce a uživatele studentského posuzování výuky*. 1. vyd. Praha: Karolinum. 74 s. ISBN 80-246-1234-8.
- Neuendorf, K. A. (2002). *The content analysis guidebook*. Thousand Oaks: SAGE Publications. ISBN 0-7619-1978-3.
- Pawson, R. (1989). *A measure for measures: a manifesto for empirical sociology*. London: Routledge. International library of sociology. ISBN 0-415-02659-8.
- Wildemuth, B. M. (2009). *Applications of social research methods to questions in information and library science*. Westport, CT: Libraries Unlimited, 222 - 231. ISBN 9781591585039.

5. PŘÍLOHY

5.1 SCÉNÁŘ – POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR S PRACOVNÍKY OSPOD ODPOVĚDNÝMI ZA REVIZE

SCÉNÁŘ PRO HLOUBKOVÝ ROZHOVOR S PRACOVNÍKY/ICEMI OSPOD ODPOVĚDNÝMI ZA REVIZE V RÁMCI SVÉHO PRACOVÍŠTĚ

1 SITUACE RESPONDENTA/KY

Jak dlouho pracujete u současného zaměstnavatele na OSPODu? Na jaké pozici?

Jaké konkrétní činnosti vykonáváte?

Jakým způsobem jste byl/a vybrán/a na pozici kontaktního pracovníka/ce, který má na starosti zpracování revizí v rámci daného pracoviště?

Byl Vám dostatečně vysvětlen účel a význam projektu?

Byla Vám dostatečně vysvětlena Vaše role v klíčové aktivitě?

Jak jste vnímal/a navrhované změny MPSV ve vyhodnocování a tvorbě IPOD?

V čem konkrétně pro Vás byly metodické poznámky přínosné?

V čem vám naopak dosavadní způsob práce vyhovoval?

2 ZHODNOCENÍ KONZULTACÍ

Jakým způsobem probíhaly Vaše konzultace s metodikem/čkou MPSV?

Jak byly plánovány? Kdo byl iniciátorem konzultací?

Vnímáte četnost a délku konzultací jako dostačující?

Byly informace předávány včas a dostatečně vysvětleny?

Jaká byla obsahová náplň konzultací?

Jak hodnotíte srozumitelnost předávaných informací?

Vyskytly se nějaké problémy, které znesnadňovaly poskytování konzultací?

Pokud ano, jaké?

Jaká forma komunikace byla podle Vás nejefektivnější? Z jakého důvodu?

Jak celkově hodnotíte komunikaci s metodikem/čkou MPSV?

Jaké aspekty hodnotíte pozitivně?

Jaké aspekty hodnotíte negativně?

Měly tyto aspekty vliv na Vaše předávání informací kolegům/yním na pracovišti?

3 UPLATNĚNÍ ZÍSKANÝCH ZNALOSTÍ V PRAXI

Jak hodnotíte přínos metodických konzultací, školení a workshopů, které měly pomoci zavést nový způsob vyhodnocení a tvorby IPOD?

Vnímal/a jste poskytnuté informace o principech práce při vyhodnocování a tvorbě IPOD jako užitečné?

Pokud ne, za jakého důvodu vám nepřišli užitečné?

Vnímal/a jste nácvik praktických dovedností souvisejících s vyhodnocováním a tvorbou IPOD dětí v pobytové péči jako užitečný? Využil/a jste získané dovednosti ve Vaší práci?

Pokud ne, za jakého důvodu Vám nepřišly užitečné?

Považujete za přínosné v rámci workshopů sdílet dobrou praxi s ostatními kolegy?

Co vám v rámci školení chybělo? Popř. co vám přišlo nadbytečné?

Jakým způsobem se změnil Váš pracovní postup oproti původnímu způsobu vyhodnocování a tvorby IPOD?

Jaké vidíte v novém přístupu přínosy pro Vaši pozici sociálního pracovníka OSPOD?

V čem vidíte nedostatky či přítěž?

Měl/a jste problémy některé nové principy vyhodnocování a tvorbě IPOD uplatnit?

Z jakého důvodu?

Měl/a jste problémy některé nové principy vyhodnocování a tvorbě IPOD uplatnit?

Z jakého důvodu?

Jak ovlivnily změny v přístupu práce k vyhodnocování a tvorbě IPOD chod organizace?

Jaké vidíte přínosy?

V čem vidíte nedostatky či přítěž?

Existují z pohledu fungování organizace překážky, které znesnadňují či brání využívání nového přístupu?

Jakým způsobem ovlivnil nový přístup vyhodnocení a tvorby IPOD spolupráci aktérů (OSPOD, pobytová zařízení, rodiny a příbuzní ohrožených dětí, odborníci atd.) při řešení situace ohroženého dítěte?

Jsou nějaké oblasti, které Vám při vyhodnocování a tvorbě IPOD dosud dělají potíže?

Pokud ano, jakým způsobem to řešíte?

4 PŘENOS ZNALOSTÍ V RÁMCI TÝMU

Jakým způsobem jste předávala informace ostatním kolegům/yním na pracovišti?

Jak byly konzultace plánovány?

Jaká byla obsahová náplň konzultací?

Měl/a jste s předáváním informací svým kolegům/yním nějaké potíže?

Pokud ano, jaké? Jakým způsobem jste je řešil/a?

Jakým způsobem jste získával/a zpětnou vazbu o porozumění a pochopení principů vyhodnocování, které byly konzultovány?

Domníváte se, že přenos informací by bylo vhodnější řešit jiným způsobem? Jak?

Jaké jste zaznamenal/a reakce kolegů/yně na nový přístup ve vyhodnocování a tvorbě IPOD?

Co považují na největší přínos?

Jaké vidí nedostatky v novém přístupu?

Považují nový přístup za potřebný?

Pokud ne, z jakého důvodu?

Jak vnímají způsob předávání informací a nastavenou komunikaci?

Jakou máte zpětnou vazbu od kolegů/yně na Vaši činnost v rámci pozice kontaktního pracovníka?

Měl/a jste Vy či Vaši kolegové/yně na pracovišti problémy některé nové principy vyhodnocování a tvorby IPOD uplatnit?

Pokud ano, z jakého důvodu?

5 PŘÍNOSY PRO CÍLOVOU SKUPINU OHROŽENÝCH DĚTÍ

Přispějí podle Vás změny v přístupu práce na vyhodnocení a tvorby IPOD k lepšímu řešení situace ohrožených dětí v pobytových zařízeních?

Pokud ano, v čem?

Jaké limity v novém přístupu vidíte?

Domníváte se, že nový přístup vyhodnocování a tvorby IPOD u dětí v pobytové péči umožňuje lépe formulovat podmínky návratu dítěte do péče rodičů (péče širší rodiny či umístění do náhradní rodinné péče)?

Domníváte se, že nový přístup vyhodnocování a tvorby IPOD u dětí v pobytové péči bude fungovat na vašem pracovišti i do budoucna?

Jakým způsobem to lze podle Vás zajistit?

Kdo má možnost jeho fungování nejvíce ovlivnit?

Jak vnímáte svou roli v zajištění fungování revidovaného přístupu?

Do jaké míry považujete za vhodný nástroj řešení situace ohrožených dětí tvorbu IPOD a vyhodnocování situace dítěte?

V čem ho považujete užitečný? V čem naopak za nevhodný?

Jaké podle Vás existují alternativy?

6 TÉMATICKÉ POVINNÉ OTÁZKY

Téma č. 1: Zhodnocení přístupu k vyhodnocování situace dítěte – internalizace myšlenky procesu transformace systému péče o ohrožené děti (změnil se po proběhlém školení / konzultacích přístup respondenta k vyhodnocování situace dítěte? Např. zda začal respondent více cílit na návrh možných řešení tak, aby se děti mohly vrátit co nejdříve ke svým rodičům?).

Znění otázky č. 1: „Zaznamenal/a jste nějakou změnu ve Vašem přístupu k vyhodnocování situace dítěte, například ve tvorbě cílů/kroků k jejich naplnění apod. Tato změna může být samozřejmě pozitivní, ale i negativní. Mohl/a byste tuto změnu, kterou považujete za stěžejní, popsat co nejpodrobněji?“

Téma č. 2: Práce s cílovou skupinou – pro kýženou změnu je potřeba zapojení nejen rodinných příslušníků (rodičů/pečujících osob), ale také dalších aktérů (školy, psychologové, soudy). Identifikuje respondent nějakou podstatnou změnu v zapojení jednotlivých aktérů v návaznosti na provádění revizí strukturovaných vyhodnocení a IPOD?

Znění otázky č. 2: „Nový způsob k vyhodnocování a práce s IPOD (tedy přístup prezentovaný na školení a během revizí, konzultací a workshopů) vyžaduje zapojení nejen ze strany rodinných příslušníků, ale také ze strany dalších aktérů (pobyťová zařízení, školy, služby, psychologové, soudy atd.). Co byste označil/a za největší změnu v přístupu těchto aktérů? Popište prosím tu nejdůležitější změnu a uveďte, jakých aktérů se to týká a jak konkrétně se tato změna projevuje.“

7 ZÁVĚR

Je zde ještě nějaká skutečnost týkající se metodické podpory při vyhodnocování a tvorbě IPOD, o které jsme nehovořili a kterou byste chtěl/a sdělit?

5.2 SCÉNÁŘ – POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR S METODICKÝMI PRACOVNÍKY KA 2

SCÉNÁŘ PRO HLOUBKOVÝ ROZHOVOR S METODICKÝMI PRACOVNÍKY KA 2

1 SITUACE RESPONDENTA/KY

Respondent/ka je požádán o krátké představení:

Jaké konkrétní činnosti vykonáváte?

S kým nejčastěji spolupracujete?

Kolika pracovištím jste poskytoval/a metodickou podporu?

Jak vnímáte svou roli metodického pracovníky/ice v této klíčové aktivitě?

2 KOMUNIKACE S PRACOVIŠTI OSPOD

Jakým způsobem probíhaly Vaše konzultace s kontaktním pracovníkem/icí OSPOD odpovědným za revize?

Jak byly plánovány? Kdo byl iniciátorem konzultací?

Vnímáte četnost a délku konzultací jako dostačující?

Jaká byla obsahová náplň konzultací?

Měnil se v průběhu spolupráce formát konzultací?

Jakým způsobem?

Jakou formu komunikace v rámci poskytování konzultací jste využívali nejčastěji?

Jaká forma komunikace byla podle Vás nejefektivnější? Z jakého důvodu?

Vyskytly se nějaké problémy, které znesnadňovaly poskytování konzultací?

Pokud ano, jaké?

Jakým způsobem jste získával/a zpětnou vazbu o porozumění a pochopení principů vyhodnocování, které byly konzultovány?

Jakým způsobem jste předcházeli/a „komunikačním šumům“ při předávání informací kontaktním pracovníkem ostatním pracovníkům OSPOD?

Jakým způsobem jste komunikoval/a s ostatními pracovníky/icemi OSPOD na pracovišti?

V čem se liší od komunikace s kontaktním pracovníkem OSPOD odpovědným za revize?

Jak celkově hodnotíte komunikaci s kontaktním pracovníkem/icí, případně pracovníky/icemi OSPOD?

Jaké aspekty hodnotíte pozitivně?

Jaké aspekty hodnotíte negativně?

Měly tyto aspekty vliv na průběh a úspěšnost klíčové aktivity?

Pokud jste metodicky vedl/a více pracovišť: Vnímáte rozdíly ve spolupráci a komunikaci mezi jednotlivými pracovišti?

3 POKROK PRACOVNÍKŮ/IC OSPOD PŘI REVIZÍCH

Jak pracovníci OSPOD přijímali metodické poznámky a komentáře?

Jak přijímali zavedení nového přístupu k revizím IPOD?

Jak hodnotíte pokrok pracovníků/ic OSPOD při revizích IPOD po metodických poznámkách a komentářích

Vyskytly se některé oblasti, které při procesu tvorby IPOD a jeho vyhodnocování pracovníci/ce OSPOD nevyžadovaly revizi?

V jakých oblastech v procesu tvorby IPOD a jeho vyhodnocování vnímáte u pracovníků/ic OSPOD největší pokrok?

V jakých oblastech v procesu tvorby IPOD a jeho vyhodnocování měli nejčastěji problémy?
Lze identifikovat některé situace či témata, která jsou nejčastěji v procesu tvorby IPOD a jeho vyhodnocování chybně uchopena a je potřeba je upravit?

Jak hodnotíte potřebnost metodické podpory při revizích IPOD?

Jaké vnímáte přínosy metodické podpory?

Jaké vnímáte limity metodické podpory?

Jak vnímáte nastavený způsob metodické podpory (systém spolupráce metodika a pracovišť)?

4 PŘÍNOS REVIZÍ

Domníváte se, že revize vyhodnocení a IPOD přispěla k lepšímu řešení situace ohrožených dětí v pobytových zařízeních?

Pokud ano, jakým způsobem?

Jakým způsobem ovlivnil nový přístup vyhodnocení a tvorby IPOD spolupráci aktérů (OSPOD, pobytová zařízení, rodiny a příbuzní ohrožených dětí, odborníci atd.) při řešení situace ohroženého dítěte?

Jaký vliv měly revidovaná vyhodnocení a IPOD na zpracování dalších vyhodnocení a IPOD na zapojených pracovištích?

Vnímáte změny či pokrok v jejich zpracování či změny v nastavení přístupu pracoviště?

5 SPOLUPRÁCE S ODBORNÍKY

S jakými odborníky/icemi jste spolupracoval/a při revizích vyhodnocování a tvorby IPOD?

Jak tato spolupráce probíhala?

Jaké problémy jste s odborníky/nicemi nejvíce řešil/a?

Jak časté byly dotazy z Vaší strany?

Jak byste zhodnotil/a časovou dostupnost odborníků a včasnost jejich odpovědí?

V jakých oblastech jste nejčastěji využíval podporu odborníků/ic (př. NRP, etopedie, psychiatrie)?

Jak celkově hodnotíte přínos Vaší spolupráce s odborníky?

V jaké míře jste získané informace uplatnil při revizích?

Jak byste zhodnotil/a srozumitelnost informací poskytnutých odborníky?

V čem vnímáte limity spolupráce?

V případě, že jste nevyužíval spolupráce s odborníky/icemi, z jakého důvodu to bylo?

6 PODPORA ZE STRANY PROJEKTOVÉHO TÝMU

Potřeboval/a jste podporu ze strany projektového týmu?

Jaký způsobem Vám poskytoval podporu odborný garant a vedoucí projektu při zpracování revizí?

Byla pro Vás poskytnutá podpora dostatečná?

V čem pro Vás byla podpora nejvíce užitečná?

V čem vidíte nedostatky? V jaké oblasti Vám podpora nejvíce chyběla?

Jak hodnotíte podporu supervizora při zpracování revizí?

Byla pro Vás poskytnutá podpora dostatečná?

V čem pro Vás byla podpora nejvíce užitečná?

V čem vidíte nedostatky? V jaké oblasti Vám podpora nejvíce chyběla?

Využil/a jste podpory projektového týmu i v oblasti komunikace a poskytování konzultací pracovníkům/icím OSPOD?

Pokud ano, jakým způsobem?

7 HODNOCENÍ KLÍČOVÉ AKTIVITY

Umožňuje podle Vás nový přístup vyhodnocování a tvorby IPOD u dětí v pobytové péči lépe formulovat podmínky, za nichž je možný návrat dítěte do péče rodičů (péče širší rodiny či umístění do náhradní rodinné péče)?

Přinesly podle Vás revize nějaké důležité informace využitelné pro definici podpůrné sítě služeb a snížení kapacit ústavní péče?

Domníváte se, že nový přístup vyhodnocování a tvorby IPOD u dětí v pobytové péči bude na pracovištích fungovat i po skončení projektu?

Jak lze podle Vás zajistit, aby nový přístup fungoval na pracovištích i po skončení projektu?

Kdo má možnost jeho fungování v praxi nejvíce ovlivnit?

Jaké okolnosti mohou snížit použitelnost nového přístupu?

8 ZÁVĚR

Je zde ještě nějaká skutečnost týkající se metodické podpory při vyhodnocování a tvorbě IPOD, o které jsme nehovořili a kterou byste chtěl/a sdělit?

5.3 SCÉNÁŘ – FOKUSNÍ SKUPINA S PRACOVNÍKY OSPOD (MIMO PRACOVNÍKY ODPOVĚDNÉ ZA REVIZE)

SCÉNÁŘ PRO FOKUSNÍ SKUPINU S PRACOVNÍKY OSPODU (MIMO PRACOVNÍKY ODPOVĚDNÉ ZA REVIZE)

1 ÚVOD – Nastavení formátu diskuse

A. Představení tématu fokusní skupiny

Přivítání účastníků diskusní skupiny. Odůvodnění evaluačního výzkumu a vysvětlení účelu setkání. Seznámení respondentů s průběhem diskusní skupiny.

B. Seznámení respondentů s nahráváním diskuse

Upozornění respondentů o audio nahrávání celé diskusní skupiny a využití záznamu pouze pro účely evaluace/projektu. Odůvodnění zapisování poznámek moderátora během diskusní skupiny a ujištění respondentů, že tyto poznámky slouží pouze pro kvalitnější analýzu dat.

2 ZHODNOCENÍ ŠÍŘENÍ A OSVOJOVÁNÍ SI ZNALOSTÍ

Jakým způsobem jste byli seznamováni s novým přístupem vyhodnocování a tvorby IPOD u dětí v pobytové péči?

Jak jste vnímali navrhované změny MPSV ve vyhodnocování a tvorbě IPOD?

Považovali jste je za potřebné?

V čem vám naopak dosavadní způsob práce vyhovoval?

Jak byste zhodnotili srozumitelnost předávaných informací?

Získali jste vždy potřebné informace?

Získali jste potřebné informace včas?

Vnímali jste nějaké nedostatky při získávání informací o novém přístupu a jak s ním pracovat?

Jak hodnotíte způsob předávání metodických doporučení ze strany MPSV skrze kontaktního pracovníka vašeho pracoviště?

Jaká má pozitiva? Co vám vyhovovalo?

Má tento způsob podle vás nějaké nedostatky?

Domníváte se, že přenos informací by bylo vhodnější řešit jiným způsobem? Jak?

Jakým způsobem jste získané informace a znalosti využili při vyhodnocování a tvorbě IPOD?

Vnímáte svůj pokrok v této oblasti?

Dokážete v rámci nového přístupu pracovat samostatně? Bylo pro váš proškolení dostatečné?

Jsou nějaké oblasti, které Vám dosud dělají potíže a kde potřebujete podporu?

Pokud ano, jakým způsobem to řešíte?

3 ZHODNOCENÍ IMPLEMENTACE OSVOJENÝCH ZNALOSTÍ V PRAXI

Jakým způsobem probíhaly revize vyhodnocování a tvorby IPOD na vašem pracovišti?

Jaká podpora vám byla poskytována?

Měli jste potřebné podmínky k revizi vašich IPOD? (Informace, čas, jiné...)

Jakým způsobem se změnil váš pracovní postup oproti původnímu způsobu vyhodnocování a tvorby IPOD?

Jaké vidíte v novém přístupu přínosy pro vaši pozici jakožto OSPOD pracovníků?

V čem vidíte nedostatky či přítěž?

Měli jste problémy některé nové principy vyhodnocování a tvorbě IPOD uplatnit?

Z jakého důvodu?

Jak ovlivnily změny v přístupu práce k vyhodnocování a tvorbě IPOD chod organizace?

Vidíte v této souvislosti nějaké přínosy?

V čem vidíte nedostatky či přítěž?

Existují z pohledu fungování organizace překážky, které znesnadňují či brání využívání nového přístupu?

Přispěly podle vás změny v přístupu práce na IPOD k lepšímu řešení situace ohrožených dětí v pobytových zařízeních?

Pokud ano, v čem?

Jaké limity v novém přístupu vidíte?

Pokud ne, proč podle vás k lepšímu řešení nepřispívají?

Vnímáte problém jinde? Jakým způsobem by se podle vás měla řešit situace ohrožených dětí?

4 ZHODNOCENÍ WORKSHOPŮ

Účastnili jste se workshopů zaměřených na využití nového přístupu ve vyhodnocování a tvorbě IPOD ohrožených dětí v pobytové péči?

Pokud ano, jakým způsobem jste se o nich dozvěděli?

Pokud ano, byla Vaše účast povinná či dobrovolná?

Jak hodnotíte proběhlé workshopy?

Vnímali jste poskytnuté informace o principech práce při vyhodnocování a tvorbě IPOD jako užitečné? Využili jste je v praxi?

Pokud ne, za jakého důvodu vám nepřišli užitečné?

Vnímali jste nácvik praktických dovedností souvisejících s vyhodnocováním a tvorbou IPOD dětí v pobytové péči jako užitečný? Využili jste získané dovednosti v praxi?

Pokud ne, za jakého důvodu vám nepřišli užitečné?

	Považujete za přínosné v rámci workshopů sdílet dobrou praxi s ostatními kolegy? Co vám v rámci workshopů chybělo? Popř. co vám přišlo nadbytečné? Jaký máte názor na pravidelné pořádání těchto workshopů? Účastnili byste se jich vy osobně? Na jakou oblast či oblasti by workshopy měly být zaměřené? Jakou formou by měly probíhat? (teoretické X praktické)
5	OSTATNÍ
	Domníváte se, že nový přístup strukturovaného vyhodnocování a tvorby IPOD u dětí v pobytové péči bude fungovat na vašem pracovišti i po ukončení projektu? Jakým způsobem to lze podle Vás zajistit? Kdo má možnost jeho fungování nejvíce ovlivnit?
6	ZÁVĚR
	Je zde ještě nějaké téma či oblast týkající se metodické podpory při vyhodnocování a tvorbě IPOD, o kterém jsme nehovořili a kterou byste chtěli sdělit?

5.4 DOTAZNÍK – DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ S PRACOVNÍKY OSPOD ODPOVĚDNÝMI ZA REVIZE (2. DOTAZNÍK S Odstupem Několika Měsíců – PO PROŠKOLENÍ A PO METODICKÉ PODPOŘE)

→ Úvodní informace

- Uveďte prosím OSPOD, ve kterém pracujete. A1

- Jak dlouho působíte jako pracovník OSPOD? A2

- méně než 1 rok
- 1-2 roky
- 3-5 let
- 6 let a více

→ Hodnocení poskytnutých konzultací

- V otázkách níže prosím na základě Vaší spolupráce s metodiky MPSV zhodnoťte, zda se Vám dostalo dostatečného počtu konzultací v jednotlivých oblastech potřebných pro **realizaci metody strukturovaného vyhodnocování a tvorby IPOD zaměřené na situaci dítěte umístěného v pobytové péči**. V komentáři můžete svou odpověď zdůvodnit.
 - V oblasti strukturovaného vyhodnocování situace dítěte a rodiny, zaměřené na dostatečné využití zdrojů, byl pro mé potřeby počet konzultací:
 - Zcela dostačující
 - Spíše dostačující
 - Spíše nedostačující
 - Rozhodně nedostačující
 - Nedokážu zhodnotit, v rámci této oblasti jsem žádné konzultace nevyužil/a

+ možnost komentáře

- V oblasti strukturovaného vyhodnocování situace dítěte a rodiny, zaměřené na uvádění / označování zdrojů u zjištěných informací / tvrzení, byl pro mé potřeby počet konzultací:
 - Zcela dostačující
 - Spíše dostačující
 - Spíše nedostačující
 - Rozhodně nedostačující
 - Nedokážu zhodnotit, v rámci této oblasti jsem žádné konzultace nevyužil/a

+ možnost komentáře

- V oblasti strukturovaného vyhodnocování situace dítěte a rodiny, zaměřené na zjištění názoru dítěte a rodiče, byl pro mé potřeby počet konzultací:
 - Zcela dostačující
 - Spíše dostačující
 - Spíše nedostačující
 - Rozhodně nedostačující
 - Nedokážu zhodnotit, v rámci této oblasti jsem žádné konzultace nevyužil/a

+ možnost komentáře

- V oblasti strukturovaného vyhodnocování situace dítěte a rodiny, zaměřené na vymezení rizik, ochranných faktorů, byl pro mé potřeby počet konzultací:
 - Zcela dostačující
 - Spíše dostačující
 - Spíše nedostačující
 - Rozhodně nedostačující
 - Nedokážu zhodnotit, v rámci této oblasti jsem žádné konzultace nevyužil/a

+ možnost komentáře

- V oblasti tvorby Individuálních plánů ochrany dítěte, zaměřené na vymezení cílů IPOD, byl pro mé potřeby počet konzultací:
 - Zcela dostačující
 - Spíše dostačující
 - Spíše nedostačující
 - Rozhodně nedostačující
 - Nedokážu zhodnotit, v rámci této oblasti jsem žádné konzultace nevyužil/a

+ možnost komentáře

- V oblasti tvorby Individuálních plánů ochrany dítěte, zaměřené na vymezení opatření vztahujících se k cílům IPOD, byl pro mé potřeby počet konzultací:
 - Zcela dostačující
 - Spíše dostačující
 - Spíše nedostačující
 - Rozhodně nedostačující
 - Nedokážu zhodnotit, v rámci této oblasti jsem žádné konzultace nevyužil/a

+ možnost komentáře

- V oblasti tvorby Individuálních plánů ochrany dítěte, zaměřené na nastavení termínů realizace opatření IPOD, byl pro mé potřeby počet konzultací:
 - Zcela dostačující
 - Spíše dostačující
 - Spíše nedostačující
 - Rozhodně nedostačující
 - Nedokážu zhodnotit, v rámci této oblasti jsem žádné konzultace nevyužil/a

+ možnost komentáře

- V oblasti tvorby Individuálních plánů ochrany dítěte, zaměřené na nastavení kritérií plnění cílů IPOD, byl pro mé potřeby počet konzultací:
 - Zcela dostačující
 - Spíše dostačující
 - Spíše nedostačující
 - Rozhodně nedostačující
 - Nedokážu zhodnotit, v rámci této oblasti jsem žádné konzultace nevyužil/a

+ možnost komentáře

- V rámci kterých oblastí jste nejčastěji využíval/a možnosti konzultací s metodikou MPSV? Vyberte prosím jednu až tři oblasti. V komentáři můžete svou odpověď zdůvodnit.

- Strukturované vyhodnocování situace dítěte a rodiny: dostatečné využití zdrojů
- Strukturované vyhodnocování situace dítěte a rodiny: zaměřené na uvádění / označování zdrojů u zjištěných informací / tvrzení
- Strukturované vyhodnocování situace dítěte a rodiny: zjištění názoru dítěte a rodiče
- Strukturované vyhodnocování situace dítěte a rodiny: vymezení rizik, ochranných faktorů
- Tvorba Individuálního plánu ochrany dítěte: vymezení cílů IPOD
- Tvorba Individuálního plánu ochrany dítěte: vymezení opatření vztahujících se k cílům IPOD
- Tvorba Individuálního plánu ochrany dítěte: nastavení termínů realizace opatření IPOD
- Tvorba Individuálního plánu ochrany dítěte: nastavení kritérií plnění cílů IPOD
- Nevyužil/a jsem žádné konzultace s metodikou MPSV

- Zde můžete vložit komentář k nejčastěji konzultovaným oblastem.

→ **Sebevnímání v oblasti strukturovaného vyhodnocování a tvorby IPOD**

- V otázkách níže prosím na základě vlastní sebereflexe určete, nakolik se cítíte jistý/á v jednotlivých oblastech **realizace metody strukturovaného vyhodnocování a tvorby IPOD zaměřené na situaci dítěte umístěného v pobytové péči.** V komentáři můžete svou odpověď zdůvodnit. B4

- V oblasti strukturovaného vyhodnocování situace dítěte a rodiny, zaměřené na dostatečné využití zdrojů, se cítím:
 - velmi jistě
 - spíše jistě
 - spíše nejistě
 - velmi nejistě+ možnost komentáře

- V oblasti strukturovaného vyhodnocování situace dítěte a rodiny, zaměřené na uvádění / označování zdrojů u zjištěných informací / tvrzení, se cítím:
 - velmi jistě
 - spíše jistě
 - spíše nejistě
 - velmi nejistě+ možnost komentáře

- V oblasti strukturovaného vyhodnocování situace dítěte a rodiny, zaměřené na zjištění názoru dítěte a rodiče, se cítím:
 - velmi jistě
 - spíše jistě
 - spíše nejistě
 - velmi nejistě+ možnost komentáře

- V oblasti strukturovaného vyhodnocování situace dítěte a rodiny, zaměřené na vymezení rizik, ochranných faktorů, se cítím:
 - velmi jistě
 - spíše jistě
 - spíše nejistě
 - velmi nejistě+ možnost komentáře

- V oblasti tvorby Individuálních plánů ochrany dítěte, zaměřené na vymezení cílů IPOD, se cítím:

- velmi jistě
 - spíše jistě
 - spíše nejistě
 - velmi nejistě
- + možnost komentáře

- V oblasti tvorby Individuálních plánů ochrany dítěte, zaměřené na vymezení opatření vztahujících se k cílům IPOD, se cítím:

- velmi jistě
 - spíše jistě
 - spíše nejistě
 - velmi nejistě
- + možnost komentáře

- V oblasti tvorby Individuálních plánů ochrany dítěte, zaměřené na nastavení termínů realizace opatření IPOD, se cítím:

- velmi jistě
 - spíše jistě
 - spíše nejistě
 - velmi nejistě
- + možnost komentáře

- V oblasti tvorby Individuálních plánů ochrany dítěte, zaměřené na nastavení kritérií plnění cílů IPOD, se cítím:

- velmi jistě
 - spíše jistě
 - spíše nejistě
 - velmi nejistě
- + možnost komentáře

- Napadá Vás v souvislosti s poskytnutými konzultacemi něco, co Vám scházelo či nevyhovovalo? Pokud ano, využijte prosím možnost vložit komentář a tuto skutečnost popište. B5

- Vyjádřete prosím míru souhlasu s následujícím tvrzením:

Mám dostatek profesních kompetencí a znalostí pro sladění IPOD a dalších plánů práce s dítětem (Plán rozvoje osobnosti dítěte apod.). V komentáři můžete svou odpověď zdůvodnit.

B6

- Určitě souhlasím
- Spíše souhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Určitě nesouhlasím
- Nedokážu posoudit
- + možnost komentáře

→ Změna přístupu oproti předchozí praxi

- Jak výrazně bylo z Vašeho pohledu potřeba v rámci Vašeho OSPOD změnit dosavadní praxi v oblasti přístupu k tvorbě strukturovaného vyhodnocení a tvorbě IPOD zaměřené na situaci dítěte umístěného v pobytové péči, aby praxe naplnila přístup prezentovaný na školení a v rámci metodických revizí a konzultací? Ohodnoťte v jednotlivých oblastech. C1

	Byla potřeba výrazné změny praxe	Byla potřeba menší úpravy praxe	Nebylo potřeba žádných úprav - praxe odpovídala prezentovanému přístupu	Nemohu hodnotit, nové přístupy v praxi zatím neaplikujeme
Strukturované vyhodnocování situace dítěte a rodiny: dostatečné využití zdrojů				
Strukturované vyhodnocování situace dítěte a rodiny: uvádění / označování zdrojů u zjištěných informací / tvrzení				
Strukturované vyhodnocování situace dítěte a rodiny: zjištění názoru dítěte a rodiče				
Strukturované vyhodnocování situace dítěte a rodiny: vymezení potřeb, rizikových a ochranných faktorů				
Tvorba Individuálního plánu ochrany dítěte: vymezení cílů IPOD				
Tvorba Individuálního plánu ochrany dítěte: vymezení opatření vztahujících se k cílům IPOD				
Tvorba Individuálního plánu ochrany dítěte: nastavení termínů realizace opatření IPOD				
Tvorba Individuálního plánu ochrany dítěte: nastavení kritérií plnění cílů IPOD				

→ Vnímání přínosnosti revizí a strukturovaného vyhodnocení

- Myslíte si, že cílený přístup ve tvorbě strukturovaného vyhodnocení a IPOD zaměřený na situaci dítěte umístěného v pobytové péči může přinést pozitivní efekt? V komentáři, prosím, svou odpověď zdůvodněte, případně popište, jestli jste už nějaké konkrétní změny zaznamenal/a.
 - Rozhodně ano
 - Spíše ano
 - Spíše ne
 - Rozhodně ne

+ možnost komentáře

- Vnímáte strukturované vyhodnocení a IPOD obecně jako vhodné nástroje pro práci s ohroženými dětmi a jejich rodinami? V komentáři prosím svou odpověď zdůvodněte.
 - Rozhodně ano
 - Spíše ano
 - Spíše ne
 - Rozhodně ne

+ možnost komentáře

- Vedla z Vašeho pohledu revize strukturovaného vyhodnocení a tvorby IPOD u vybraných případů k prohloubení spolupráce s některými z níže uvedených aktérů? Vyberte prosím všechny relevantní možnosti.

- Pobytová zařízení
- Škola
- Psychologové
- Lékaři
- Soudy
- Sociální služby
- Jiné
- Revize a strukturované vyhodnocení nemají žádný vliv na spolupráci s dalšími aktéry

- Zde můžete zdůvodnit svou odpověď, zda z Vašeho pohledu vedla revize strukturovaného vyhodnocení a tvorby IPOD u vybraných případů k prohloubení spolupráce s některými z výše uvedených aktérů.

- Vnímáte po proběhlých revizích strukturovaných vyhodnocení a IPOD změnu v míře zapojování dětí do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?
 - Ano, před revizemi jsem děti do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD nezapojoval/a
 - Ano, ale již před revizemi jsem se pokoušel/a děti do procesu vyhodnocení a tvorby IPOD zapojit, jen ne v takové míře

- Ne, děti jsem do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD zapojoval/a ve stejné míře
- Ne, děti jsem do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD nezapojoval/a před ani po proběhlých revizích

POKUD „Ano, před revizemi jsem děti do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD nezapojoval/a“ či „Ano, ale již před revizemi jsem se pokoušel/a děti do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD zapojit, jen ne v takové míře“:

- V čem konkrétně Vám revize strukturovaných vyhodnocení a IPOD dopomohly k tomu, abyste začal/a více zapojovat dítě do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?
- V čem přesně se promítlo zapojení dětí do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?

POKUD „Ne, děti jsem do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD zapojoval/a ve stejné míře“ či „Ne, děti jsem do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD nezapojoval/a před ani po proběhlých revizích“

- Z jakého důvodu nedošlo k častějšímu zapojování dětí do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?

- Vnímáte po proběhlých revizích strukturovaných vyhodnocení a IPOD změnu v míře zapojování rodičů do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?
 - Ano, před revizemi jsem rodiče do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD nezapojoval/a
 - Ano, ale již před revizemi jsem se pokoušel/a rodiče do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD zapojit, jen ne v takové míře
 - Ne, rodiče jsem do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD zapojoval/a ve stejné míře
 - Ne, rodiče jsem do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD nezapojoval/a před ani po proběhlých revizích

POKUD „Ano, před revizemi jsem rodiče do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD nezapojoval/a“ či „Ano, ale již před revizemi jsem se pokoušel/a rodiče do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD zapojit, jen ne v takové míře“:

- V čem konkrétně Vám revize strukturovaných vyhodnocení a IPOD dopomohly k tomu, abyste začal/a více zapojovat rodiče do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?
- V čem přesně se promítlo zapojení rodičů do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?

POKUD „Ne, rodiče jsem do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD zapojoval/a ve stejné míře“ či „Ne, rodiče jsem do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD nezapojoval/a před ani po proběhlých revizích“.

- Z jakého důvodu nedošlo k častějšímu zapojování rodičů do procesu vyhodnocování a tvorby IPOD?

- Vedla z Vašeho pohledu revize strukturovaného vyhodnocení a tvorby IPOD u vybraných případů k prohloubení spolupráce s pobytovými zařízeními a sdílení potřebných informací (například prostřednictvím sdílení dokumentů typu PROD – Program rozvoje osobnosti dítěte či IVP – Individuální výchovný plán atd.)? Odpověď prosím zdůvodněte.
 - Rozhodně ano
 - Spíše ano

- Spíše ne
- Rozhodně ne

+ možnost komentáře

- Je z Vašeho pohledu vedení Vašeho OSPOD nakloněné změnám v praxi tvorby strukturovaného vyhodnocení a IPOD, aby byl v souladu s přístupem prezentovaným na školeních a během revizí a konzultací?
 - Rozhodně ano
 - Spíše ano
 - Spíše ne
 - Rozhodně ne
 - Nedokážu zhodnotit

+ možnost komentáře

O INSTITUTU

INESAN (Institut evaluací a sociálních analýz) je první soukromý vědecko-výzkumný institut v oboru společenských věd založený v Česku. Jde o nezávislý subjekt, který byl založen podle pravidel stanovených Evropskou unií (Rámcem Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací, 2014/C/198/01). Institut je výzkumnou organizací dle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a je zapsán na Seznamu výzkumných organizací vedeném Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Cílem INESANu je provádět základní výzkum, aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj a šířit jejich výsledky prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií, přičemž veškerý zisk je zpětně investován do těchto činností. Hlavními činnostmi, kterými se INESAN zabývá, jsou evaluace a sociální analýzy.

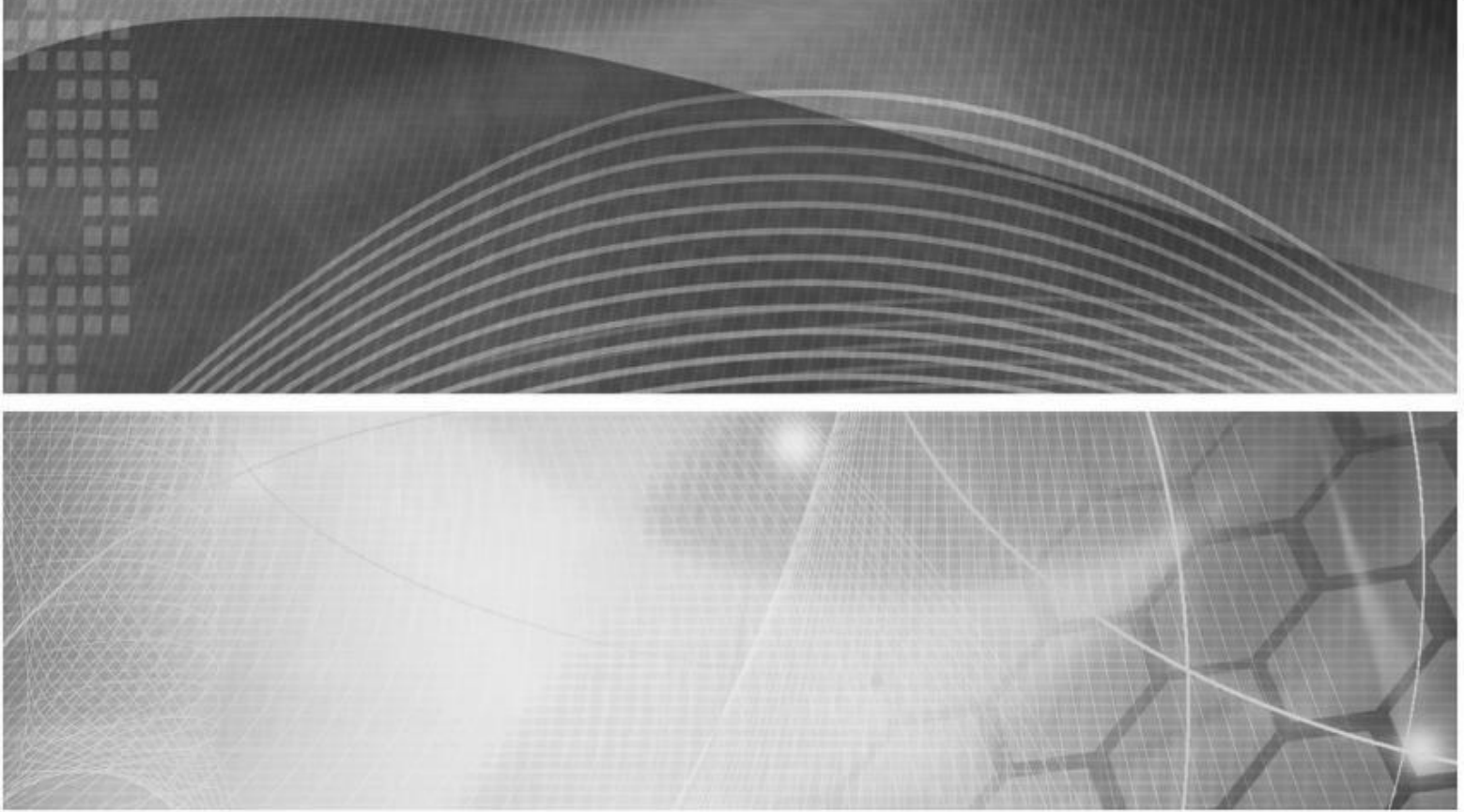
Evaluace jsou v INESANu chápány jako proces systematického sběru, zpracování a uspořádání informací, jehož cílem je racionální stanovení a objektivní měření hodnoty. Evaluace prováděné INESANem mají formu kontrolovaného šetření věcného základu (Merit) a přínosu (Worth) předmětu evaluace. Evaluace mohou zlepšit kvalitu a zvýšit účinnost prováděných programů či projektů, mohou optimalizovat proces jejich realizace a mohou přinést adekvátní a využitelnou zpětnou vazbu. V oblasti evaluací se INESAN specializuje na:

- metaevaluace (evaluace již provedených evaluací),
- evaluace intervenčních programů (hodnocení souboru opatření, jejichž cílem je změna či formování chování jednotlivců, společenských skupin či organizací).

Sociální analýzy jsou cílené na společenské problémy v rámci vytyčených prioritních tematických oblastí. INESANem prováděné analýzy obvykle zahrnují celý soubor vzájemně provázaných výzkumných aktivit; tím se sociální analýzy odlišují od běžných výzkumů. V rámci realizace sociálních analýz se pracovníci INESANu zaměřují na zkoumání vzájemné interakce vybraného problému a jeho společenského kontextu, což umožňuje analyzované problémy detailně popsat a vyhodnotit. V oblasti sociálních analýz je realizován zejména:

- primární a sekundární výzkum,
- syntetizující, komparativní a analytické studie,
- případové studie.

Mezi tematické okruhy, jejichž výzkumem se INESAN zabývá, patří eticky odpovědné chování, manažerská studia, ICT, životní prostředí a sociální témata. Díky svému zázemí v oblasti metodologie aplikovaného společenskovědního výzkumu INESAN poskytuje také zpracování výzkumných šetření a metodologických analýz. INESAN rovněž poskytuje odborné služby při tvorbě metodických nástrojů pro evaluaci, realizuje samotná evaluační šetření, podílí se na přípravě zadávací dokumentace, poskytuje peer-review jednotlivých dokumentů vztahujících se k evaluaci a k metodologii společenskovědního výzkumu. Publikace, expertízy, odborná stanoviska a posudky, které INESAN vydává, nejsou ovlivněny postoji donorů a Objednavatelů, nýbrž obsahují nezávislý pohled expertů INESAN.

PODPORA SYSTÉMOVÝCH ZMĚN V OBLASTI SLUŽEB PÉČE O OHROŽENÉ DĚTI, MLADÉ LIDI A RODINY V ČESKÉ REPUBLICE

TECHNICKÁ PŘÍLOHA ZÁVĚREČNÉ EVALUAČNÍ ZPRÁVY

KVĚTEN 2022

INESAN (Institut evaluací a sociálních analýz)

Sokolovská 351/25, 186 00 Praha 8

Tel: +420 220 190 597

E-mail: info@inesan.eu

Web: www.inesan.eu

